

Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы қызметті жүзеге асыратын террористік түрғыдан осал объектілерінің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 30 наурыздағы № 117 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 5 сәуірде № 27414 болып тіркелді.

Ескерту. Бұйрықтың тақырыбы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

"Терроризмге қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 10-2-бабының 1-тармағына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Осы бұйрыққа қосымшаға сәйкес Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы қызметті жүзеге асыратын террористік түрғыдан осал объектілерінің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулық бекітілсін

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Мектепке дейінгі және орта білім беру комитеті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық ресми жарияланғаннан кейін оны Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің ресми интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы бұйрық мемлекеттік тіркеуден өткеннен кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Заң департаментіне осы бұйрықтың 2-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Білім және ғылым вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Ішкі істер министрі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Төтеншे жағдайлар министрі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Ұлттық қауіпсіздік комитетінің төрағасы

қосымшаға Қазақстан

Республикасының

Білім және ғылым министрі

2022 жылғы 30 наурыздағы

№ 117 бұйрығына

қосымша

Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы қызметті жүзеге асыратын террористік түрғыдан осал объектілерінің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулық

Ескерту. Нұсқаулықтың тақырыбы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін құнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ереже

1. Осы Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы қызметті жүзеге асыратын террористік түрғыдан осал объектілерінің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулық (бұдан әрі - Нұсқаулық) "Терроризмге қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 10-2-бабының 1-тармағына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 6 мамырдағы № 305 қаулысымен бекітілген Террористік түрғындан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыруға қойылатын талаптарға сәйкес әзірленді.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін құнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Осы Нұсқаулық Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 сәуірдегі № 234 қаулысымен бекітілген Объектілерді террористік түрғыдан осал объектілерге жатқызу қағидалары мен өлшемшарттарына (бұдан әрі - Қағидалар) сәйкес террористік түрғыдан осал объектілерге жатқызылған Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің объектілеріне, сондай-ақ мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, арнайы білім беру ұйымдары, жетім балалар мен

ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған білім беру үйымдары, балаларға арналған қосымша білім беру салаларындағы қызметті жүзеге асыратын объектілерге қолданылады.

Ескерту. 2-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Оқу-ағарту министрінің м.а. 25.07.2024 № 191 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3. Осы Нұсқаулықта келесі негізгі үфымдар қолданылады:

1) бейнебақылау жүйесі – бейнебақылау камераларының, деректерді беру желілерінің, бағдарламалық және техникалық құралдардың және бейнежазбаларды сақтау құралдарының, сондай-ақ өзара ақпарат алмасуды жүзеге асыратын бағдарламалық және (немесе) техникалық басқару құралдарының жиынтығы;

2) жарықтандыру жүйесі - бейнебақылау жүйесі үшін жарықтандырудың қажетті деңгейін, адамдар мен көлік құралдарының объектіде түнде көрінуін қамтамасыз ететін техникалық құралдар жиынтығы;

3) күзет қызметінің субъектілері - бұл Қазақстан Республикасы Ішкі істер органдарының мамандандырылған күзет бөлімшелері және жеке күзет үйымдары;

4) объектінің потенциалды қауіпті бөлігі – жарылғыш және өрт қаупі, қауіпті химиялық заттар, қару-жарақ пен оқ-дәрілер, улы заттар мен препараттар, технологиялық тізбектер элементтері, жүйелер, жабдықтар немесе құрылғылар, пайдаланылатын, сақталатын немесе қолданылатын аумақтық бөлінген аймақтақтар (учаскелер) объектінің конструктивтік және технологиялық элементтері, сондай-ақ, объектіде адамдардың жаппай келу ықтималдығы, оның өмірі мен денсаулығына зиян келтіруге ықпал етуі мүмкін терроризм актісін жасауы, апат болуы, қауіпті әлеуметтік-экономикалық салдарлармен төтенше жағдай қатерін туғызу; терроризм актісін жасау үшін оларды одан әрі пайдалану мақсатында қауіпті заттар мен материалдарды ұрлау болуы мүмкін объектінің қауіпті аймақтары;

5) объектінің периметрі - құқық белгілейтін құжаттарға сәйкес объектінің шекарасы ;

6) оқу (профилактикалық) іс-шаралары - алғашқы әрекет ету дағдыларын қалыптастыру мақсатында нұсқаулар және жаттығулар түрінде жүзеге асырылатын персонал мен күзетті оқытуудың превентивті тәсілдері;

7) педагог – педагогтік немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіптік білімі бар және білім алушыларды және (немесе) тәрбиеленушілерді оқыту және тәрбиелеу, білім беру қызметін әдістемелік қолдау немесе үйымдастыру бойынша педагогтің кәсіптік қызметін жүзеге асыратын тұлға;

8) рұқсаттама режимі - адамдардың санкцияланбаған кіру (шығу), көлік құралдарының кіруі (шығуы), мұліктің кіруі (шығарылуы), кіру (әкетілу) мүмкіндігін болдырмайтын, белгіленген тәртіпті реттейтін ережелер жиынтығы;

9) терроризмге қарсы қауіпсіздік паспорты - бұл оның антитеррорлық қауіпсіздігінің жай-күйін бейнелейтін және террористік актілерге осал объектідегі террористік актілердің салдарының алдын-алу, жолын кесу, азайту және (немесе) жою жөніндегі іс-шараларды жоспарлауға арналған объект туралы жалпы және инженерлік-техникалық ақпараттың қамтитын ақпараттық-анықтамалық құжат;

10) террористік түрғыдан осал объектілер – аса маңызды мемлекеттік, стратегиялық, қауіпті өндірістік объектілер, сондай-ақ стратегиялық маңызы бар экономика салаларының объектілері, адамдар көп жиналатын объектілер, терроризмге қарсы қорғауды міндетті ұйымдастыруды талап ететін құзетілетін объектілер;

11) хабардар ету жүйесі - террористік актілерге осал объектідегі төтенше жағдайлар (авария, өрт, табиғи апат, шабуыл, терроризм актісі) кезінде және іс-қимыл туындаған жағдайда дабыл туралы жедел хабарлауға (жарық және (немесе) дыбыстық хабарлама) арналған техникалық құралдар жиынтығы;

12) тексеру кезінде қолданылатын техникалық құралдар – қол жүгін, жүкті, бағажды, поштаны, тәрбиленушілер мен оқушыларды, персоналды және келушілерді тексеруді жүзеге асыру кезінде дербес немесе қандай да бір жүйенің бөлігі ретінде пайдалануға арналған арнайы құрылғылар.

Ескерту. 3-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Оқу-ағарту министрінің 07.02.2024 № 26 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 25.07.2024 № 191 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

4. Объектілердің терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету жөніндегі шаралар объектілер аумағында терроризм актілерін жасауға кедергі келтіретін жағдайлар жасауға (олардың жасалу қатерін азайтуға), террористік қатерлердің салдарларын барынша азайтуға және (немесе) жоюға бағытталған ықтимал.

Қорғаныс шараларын ұйымдастыру алдын алу, сараланған тәсіл, сәйкестік және қурделілік қағидаттарына негізделген.

5. Объектілердің терроризмге қарсы қауіпсіздігі келесі жағдайларды жасау арқылы қамтамасыз етіледі:

1) шаралар қабылдау арқылы қол жеткізілетін объектілерге заңсыз кірудің алдын алу:

объектілерге кіруге рұқсаттама орнату және оны қатаң сақтау;

объектіге заңсыз кіруді анықтау арқылы объектінің инженерлік-техникалық түрғыдан нығайту.

2) терроризмге дайындық және (немесе) акт жасау белгілерін анықтау мынадай шараларды қабылдау арқылы жетіледі:

күдікті адамдар мен заттарды анықтау үшін объектілердегі және қоршаған аумақтағы жағдайды бақылау;

білім алушылар арасындағы экстремизм профилактикасы (құқықтық оқыту, экстремизмге жағымсыз эмоционалды қарым-қатынасты қалыптастыру);

объектілерді инженерлік-техникалық жарактандыру түрғысынан материалдық-техникалық базаны жақсарту;

3) объектілерде терроризм актілерін жасау әрекеттерінің жолын кесу:

объектінің дайындалған қызметкерлерінің күшімен объектілерді құзетуді жүзеге асыру немесе құзет қызметі субъектілерімен шарт жасасу;

келушілердің объектілер мен көлік құралдарына кіруінің белгіленген тәртібін тұрақты бақылауды ұйымдастыру;

ұжымның, соның ішінде педагогтердің және білім алушылардың қауіпсіздік мәдениетін, терроризмге қарсы сананы қалыптастыру;

объектілердің антитеррорлық қауіпсіздігін қамтамасыз ететін барлық іс-шараларды бақылау;

4) объектілердегі ықтимал террористік қатерлердің салдарын азайту және жою, оған келесі шараларды қабылдау арқылы қол жеткізіледі:

білім беру объектілерінің ерекшеліктеріне барабар террористік сипаттағы ықтимал қауітерге дең қою алгоритмдерін әзірлеу;

құзет қызметі субъектілерінің қызметкерлерін, қызметкерлерді, білім алушыларды, сондай-ақ білім алушылар мен тәрбиеленушілердің ата-аналарының (занды өкілдерінің) олардың терроризм актісін жасау кезіндегі және одан кейінгі әрекеттеріне қатысты тиісті дайындығы;

үекілетті органдарға, қызметкерлерге, білім алушыларға уақытылы хабарлауды ұйымдастыру, сондай-ақ білім алушылар мен тәрбиеленушілердің ата-аналарына (занды өкілдеріне) объектіде терроризм актісі туындаған кезде олардың әрекеттері туралы хабарлау;

объектінің терроризмге қарсы қауіпсіздік паспортын уақытылы жасау және жаңарту , оны тиісті түрде сақтау.

Ескерту. 5-тармаққа өзгеріс енгізілді - КР Оқу-ағарту министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйрығымен.

6. Объектілердің терроризмге қарсы қауіпсіздігін мекеменің бірінші басшысы ұйымдастырады.

7. Басшының бүйрығымен объектінің антитеррорлық қауіпсіздігі шараларының орындалуын қамтамасыз ететін тұлға анықталады.

Объектінің антитеррорлық қауіпсіздігі жөніндегі іс-шаралардың орындалуын қамтамасыз ету үшін жауапты қызметкерді таңдау және тағайындау терроризмге қарсы іс-қимылдың ерекшеліктеріне барынша сәйкес келетін соңғылардың құзыреті мен лауазымдық міндеттерін ескере отырып жүзеге асырылады.

Объект басшысы тиісті бұйрық шығарады, функциясы лауазымдық міндеттеріне енгізіледі.

8. Объектілердің иелері, меншік иелері, басшылары немесе басқа лауазымды тұлғалары жалға алынған ғимаратқа (бөлмеге) орналасқан кезде объектінің терроризмге қарсы қауіпсіздік паспортын жасайтын, объектіні күзететін, заманауи инженерлік-техникалық құралдармен жабдықтайдын тараптардың жалға алу келісім шартында анықталуын қамтамасыз етеді, олардың тоқтаусыз жұмыс істеуін қадағалайды, өткізу режимін ұйымдастыруды және іс-шараларды қаржыландырады.

2-тарау. Өткізу режимін ұйымдастыруға қойылатын талаптар

9. Осы тарау объектілердің терроризмге қарсы қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсаттарына сәйкес келетін объектілердегі өткізу режимін ұйымдастыруға қойылатын талаптарды анықтайды.

10. Объектілердің меншік иелері, басшылары 6-тараудың 77-тармағына сәйкес 2-топқа жатқызылған объектілердің терроризмге қарсы қорғалуының неғұрлым жоғары деңгейін қамтамасыз ету үшін "Күзет қызметін жүзеге асыру үшін біліктілік талаптарын және оларға сәйкестікті растайтын құжаттар тізбесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 959 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10371 тіркелген) сәйкес жекеменшік күзет ұйымдарымен кемінде үш жыл мерзімге күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасады.

Күзет қызметінің субъектісімен көрсетілетін күзет қызметтер туралы шарт жобасы қамқоршылық (ата-аналар) кеңесімен келісіледі.

Ескерту. 10-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Оқу-ағарту министрінің 07.02.2024 № 26 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн откен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

11. Күзету қызметінің субъектілерімен күзет қызметін көрсету туралы шарт жасасу кезінде объектінің меншік иесі, иесі, басшысы күзет қызметі шартында терроризмге қарсы қорғалуды қамтамасыз ету бойынша күзет қызметі субъектісі іске асыратын іс-шараларды және тиісті қауіпсіздік деңгейін көрсетеді, оған мыналар кіреді:

1) қызметкерлерге, педагогтерге, білім алушыларға, тәрбиленушілерге және олардың ата-аналарына (занды өкілдеріне), көлік құралдарына объектіге немесе оның бөлігіне (аймағына) рұқсат етілген кіруді ұйымдастыру;

2) объекті аумағында заңға қарсы ниеті бар адамдарды, сондай-ақ заттар мен қуралдарды, оларды іске асыру үшін пайдалану мүмкіндігін анықтау;

3) объектінің күзету, объектінің ықтимал қауіпті участекерін және қауіпті аймақтарды (бақылау) қорғау, оның ішінде оларда бөтен адамдардың бақылаусыз болуын болдырmaу;

4) жасалған терроризм актісінен туындастырылғанда қаралардың іс-кимыл шараларын іске асыру бойынша объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін адамдармен оқу іс-шараларын ұйымдастыру;

5) осы Нұсқаулықтың 6-тарауында көзделген терроризмге осал объектілерді терроризмге қарсы қорғауды ұйымдастыру талаптарына сәйкес объектіде орнатылған техникалық қорғау құралдарын тиісінше пайдалану.

12. Объектіге кіру режимі объекті әкімшілігі өзірлейтін және басшының бүйрығымен бекітілетін кіру және объектішлік режимдерді ұйымдастыру тәртібіне сәйкес жүзеге асырылады.

13. Ұйым басшысы өткізу режимінің тәртібін, оны ұйымдастыруға және бақылауға жауапты тұлғаларды анықтайды. Күзет қызметі субъектісімен күзет қызметтерін көрсету туралы келісімшарт болмаған жағдайда, өткізу режимін тікелей орындауға жауапты адамды тағайындау қарастырылады.

14. Объектілерге арналған өткізу режимін ұйымдастыру тәртібінде:

объектілерде жұмыс істейтін қызметкерлердің жұмыс кестесі және олардың жұмыс уақытында және жұмыстан тыс уақытта кіру тәртібі;

келушілерді объектіге өткізу тәртібі;

материалдық құндылықтарды әкелу (әкету), енгізу (шығару) тәртібі;

егер өзге құқықтық актілерде көзделмеген болса, объектілерге алып өтуге тыйым салынған нәрселер мен заттардың тізбесі;

объектілердің ықтимал қауіпті участеклерінің тізбесі (кіру қақпасы, кіру есігі, қосалқы шығу, бірінші қабаттың терезелері, жертөле үй-жайы және т.б.).

кіру участексі (кемінде екі негізгі аймақ белгіленеді: бірінші аймақ - қызметкерлерге, білім алушыларға, ата-аналарға және өзге де келушілерге кіруге шектеу қойылмаған ғимараттар, аумақтар, үй-жайлар; екінші участек белгілі бір санаттағы адамдарға кіруге рұқсат етілген ғимараттар мен үй-жайлар, электрщиттер, қазандықтар, химия және физика зертханалық кабинеттері, жоғары оқу орындарында – күрделі техникалық жабдықтары бар үй-жайларды көздейді).

15. Білім беру объектілері үшін өткізу режимін ұйымдастыру тәртібі осы тараудың 14-тармағында санамаланған мәліметтерден басқа мыналарды көздеуі тиіс:

тәрбиеленушілерді мектепке дейінгі ұйымдардың объектілеріне өткізу тәртібі;

үзіліс кезінде білім алушыларды оқу сабактарына, сабактан тыс қызмет түрлеріне, үйірмелер мен секцияларға, үзіліс арасында өткізу тәртібі;

білім алушылар мен тәрбиеленушілердің ата-аналарын (занды өкілдерін) білім беру объектісіне өткізу тәртібі;

білім алушыларды сабакқа жаппай өткізуді жүзеге асыруға арналған орындар (негізгі және қосалқы) және оларды бақылау тәртібі;

16. Білім беру үйымдарына әкелуге және олардың аумақтарында пайдалануға тыйым салынған заттар мен құралдардың тізбесі "Білім беру үйымдарына және

олардың аумақтарына әкелуге тыйым салынған, оларда пайдаланылуы шектелген нәрселер мен заттардың тізбесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2021 жылғы 25 мамырдағы № 235 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілердің мемлекеттік тізілімінде № 22857 болып тіркелген).

17. Әрбір объектіде өткізу және объектішілік режимдерді ұйымдастыру тәртібінің негізінде, оған тән ерекшеліктерді ескере отырып, ұйымның басшысы немесе жеке күзет ұйымының басшысы (объект басшысының келісімі бойынша) міндетті түрде қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі лауазымдық нұсқаулықты әзірлейді:

- 1) ұйымға кіру кезінде жеке басын қуәландыратын тиісті құжаттарын тексеру;
- 2) объектінің аумағына автокөлік құралдарын өткізу кезінде әкелінетін жүктердің тиісті құжаттарын және сипатын тексеру;
- 3) қызметтік істер бойынша объектіге баратын адамдардың құжаттарын және басқа ұйымдардан келу мақсаттарын тексеру, келушілер кітабына тиісті жазбалар жасау;
- 4) ішкі үй-жайларды тексеру, объектінің периметрін тексеру және қоршауларды бүліну тұрғысынан тексеру, бөгде, жарылу қаупі бар және күдікті заттарды анықтау тұрғысынан объектілердің аумағын үнемі аралау;
- 5) барлық анықталған бұзушылықтар туралы объект басшысына және күзет кәсіпорнындағы өзінің тікелей бастықтарына дереу хабарлау;
- 6) белгіленген қағидаларды бұза отырып, объектінің аумағына кіруге және (немесе) қызметкерлерге, педагогтерге, білім алушыларға, тәрбиеленушілерге қатысты, объектінің периметріне тікелей жақын жерде ұзак уақыт тұрақтаған белгісіз автокөлік анықталған кезде құқыққа қарсы іс-әрекеттер жасауға тырысатын адамдар анықталған кезде нақты объектінің жарактандырылуын негізге ала отырып, объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғаларының іс-әрекеттері.

18. Білім беру объектілерінде осы тараудың 17-тармағында көзделген іс-шаралардан басқа объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың лауазымдық нұсқаулығы:

1) қызметкерлердің, педагогтердің, білім алушылар мен тәрбиеленушілердің жұмысқа және сабақтарға жаппай (жалпы) келуі және шығуы, олардың жұмыс пен сабақ аяқталғаннан кейін кетуі кезінде кіру және шығу үшін кіру есіктерін еркін ұстауды;

2) белгіленген тәртіпке сәйкес білім алушылар мен тәрбиеленушілердің ата-аналарын (занды өкілдерін), өзге де өкілдерін объектіге өткізуді жүзеге асыруды көздейді;

19. Лауазымдық нұсқаулық жеке сипатқа ие және әр объекті үшін оның ерекшеліктерін ескере отырып жасалады.

20. Объектіде өткізу режимін сапалы ұйымдастыру мақсатында күзет қызметкерінің (қызметкерлерінің) орнын қарастыру қажет.

21. Азаматтардың құқықтарын шектейтін, объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалары талаптарының зандылығын түсіндіретін өткізу режимінің негізгі

қағидалары туралы хабарламаларды объектінің әкімшілігі көруге болатын жерлерге орналастырады (объектіге кіру кезінде).

3-тарау. Профилактикалық және оқу іс-шараларын ұйымдастыруға қойылатын талаптар

22. Объектілердің меншік иелері, иелері, басшылары олардың терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету жөніндегі профилактикалық және оқу іс-шараларын ұйымдастыру жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыруши болып табылады.

23. Профилактикалық және оқу іс-шараларын ұйымдастырудың жоғары сапасын қамтамасыз ету мақсатында объект басшысы оларды үйлестіруді, сондай-ақ білім беру объектісінің педагогтерімен көрсетілген іс-шараларды өткізууді объектінің терроризмге қарсы қорғалуы жөніндегі іс-шараларды өткізуге жауапты адамға жүктейді.

Ескерту. 23-тармақ жаңа редакцияда - КР Оқу-ағарту министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

24. Профилактикалық іс-шараларының мақсаты білім беру объектісінде терроризм актісін жасауды барынша азайтуға ықпал ететін жағдайлар жасау болып табылады.

Ескерту. 24-тармақ жаңа редакцияда - КР Оқу-ағарту министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

25. Оқу іс-шараларының мақсаты білім беру объектілерінің қызметкерлерін, педагогтерді, білім алушыларды, тәрбиеленушілерді, ата-аналарды (занды өкілдерді) терроризмге қарсы қауіпсіздіктің негізгі қағидаларымен таныстыру, терроризм актісінің жасалу қаупі төнген кезде және ол жасалғаннан кейін сауатты және ұтымды мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру болып табылады.

Ескерту. 25-тармақ жаңа редакцияда - КР Оқу-ағарту министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

26. Профилактикалық және оқу іс-шаралары нұсқамалар, сабактар (практикалық және теориялық) түрінде:

- 1) объект қызметкерлерімен;
- 2) педагогтермен;
- 3) объектінің білім алушылары мен тәрбиеленушілері, олардың ата-аналары (занды өкілдері);
- 4) объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалармен өткізіледі.

27. Қызметкерлермен, педагогтермен, білім алушылармен, тәрбиеленушілермен, сондай-ақ олардың ата-аналарымен (занды өкілдерімен) профилактикалық және оқу іс-шараларын өткізууді объектінің терроризмге қарсы қорғалуы жөніндегі іс-шараларды өткізуге объекті басшысының бұйрығымен бекітілген қызметкер жүзеге асырады.

28. Осы іс-шараларды өткізуге объекті орналасқан жердегі әкімшілік-аумақтық бірліктің терроризмге қарсы комиссиясымен келісім бойынша мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдардың өкілдері, сондай-ақ объектінің неғұрлым дайындалған қызметкерлері тартылады.

29. Білім беру объектілерінің окушыларымен профилактикалық және оқу іс-шараларын өткізуге осы тараудың 28-тармағында аталған тұлғалардан басқа педагогтер, психологтар, білім алушылардың сынып жетекшілері (топ кураторлары) қатысады.

30. Мектепке дейінгі ұйым жағдайында балалардың қауіпсіз іс-қимыл дағдыларын қалыптастыру мектепалды топтан басталатын "Қауіпсіз мінез -құлық негіздері" оқу қызметін ұйымдастыру барысында жүзеге асады.

31. Терроризмге қарсы қауіпсіздік мәселелері жөніндегі профилактикалық және оқу іс-шаралары тақырыптарының нұсқалары осы Нұсқаулықтың 1-қосымшасында келтірілген.

32. Білім алушылармен, тәрбиеленушілермен профилактикалық іс-шаралар білім беру-тәрбие процестері, арнайы сабактар, сынып сағаттары, тәрбие жұмыстары аясында да жүзеге асырылады.

Алдын алу іс-шараларына мектепішлік тәртіп ережелерін және бұзуға бейім жекелеген білім алушылардың алдын алу және анықтау бойынша педагогикалық кеңестің іс-әрекеттері жатады. Білім беру объектілерінің білім алушыларымен профилактикалық және оқу іс-шаралары білім алушылардың жасына сәйкес келеді.

Білім беру объектісінің педагогикалық персоналды қатарынан емес білім алушылармен, тәрбиеленушілермен сабак өткізу кезінде сабактың нысаны, материал білім алушылар мен тәрбиеленушілердің жасына бейімделеді және білім беру объектісінің басшысымен келісіледі.

33. Күзет қызметі субъектілерінің қызметкерлерімен профилактикалық және оқу іс-шараларын өткізу оның басшысына жүктеледі.

34. Объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалармен терроризмге қарсы қорғаудың инженерлік-техникалық құралдарын пайдалану дағдыларына ие болу және (немесе) жетілдіру, ұй-жайларды қарап тексеру техникасы, жарылғыш құрылғылардың орнатылуы мүмкін орындарды анықтау бойынша қосымша сабактар өткізіледі.

35. Сабактар (практикалық және теориялық) меншік иесі, иеленуші, объект басшысы немесе күзет қызметі субъектісінің басшысы бекіткен өткізу кестелеріне сәйкес жүргізіледі.

36. Терроризмге қарсы қорғау жөніндегі іс-шараларды өткізуге жауапты адам қызметкерлердің жекелеген топтары үшін олардың қызметін ескере отырып, білім алушылар үшін олардың жасын, оқыту тілін ескере отырып іс-шаралар кестесін жасайды.

37. Теориялық сабактар қызметкерлер, педагогтер, білім алушылар, тәрбиеленушілер, қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша қызметкерлер арасында терроризм идеологиясының таралуының алдын алуға, сондай-ақ терроризмге қарсы іс-қимылға, терроризм идеологиясын оның әртүрлі көріністерінде қабылдамауды қалыптастыруға, қауіпсіздік мәдениетін қалыптастыруға бағытталады.

38. Практикалық сабактар қызметкерлердің, педагогтердің, білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-қимылдарының барынша үйлесімділігін және анықтығын қамтамасыз етуге бағытталады.

39. Объектінің үй-жайларында және аумағында терроризм актісін жасау қаупі туындаған кездегі іс-қимылдар бойынша практикалық сабактар объектінің барлық ұжымын қамти отырып, терроризмге қарсы комиссияның үйлестіруімен жылына кемінде бір рет өткізіледі.

40. Объектінің барлық ұжымын қамти отырып, практикалық сабактарды өткізу алдында қызметкерлердің, педагогтердің, білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың жекелеген топтарымен осы Нұсқаулыққа 2-қосымшаға сәйкес терроризм актілерін жасаудың ықтимал сценарийлері кезінде мінез-құлық алгоритмдерін білуін қалыптастыруға бағытталған теориялық және практикалық сабактар, жоспарлы нұсқамалар өткізіледі.

41. Нұсқамалар өткізу қызметкерлер мен педагогтерді терроризмге қарсы қауіпсіздіктің негізгі ережелерімен таныстыруға, сауатты және ұтымды мінез-құлық дағдыларын дамытуға арналған.

42. Жоспарлы нұсқама объект ұжымының әрбір тобы үшін (қызметкерлер, педагогтер, объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалар, білім алушылар, тәрбиеленушілер, олардың жас ерекшеліктеріне сәйкес) жылына кемінде екі рет өткізіледі.

43. Жоспардан тыс нұсқама:

1) Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 9 тамыздағы "Терроризм актісі қатерінің туындауы туралы ақпарат мониторингінің және халықты хабардар етудің мемлекеттік жүйесінің ұйымдастырылуы мен жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы" № 611 Жарлығына сәйкес объект орналасқан өнірде террористік қауіптілік деңгейінің бірін енгізу: объектінің терроризмге қарсы қорғалуы жөніндегі іс-шараларды өткізуі қамтамасыз ететін адамның үйлестіруі кезінде орташа ("сары"), жоғары ("қызыл сары"), дағдарысты ("қызыл");

2) объектінің терроризмге қарсы қорғалуы жөніндегі іс-шараларды өткізуі қамтамасыз ететін адамды үйлестіру кезінде объектіде терроризм актісін жасаудың ықтимал қатері туралы ақпараттың болуы;

3) терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел штабты үйлестіру кезінде оқу-жаттығуларға, жаттығуларға, эксперименттерге дайындық;

4) Қазақстан Республикасы Мемлекеттік күзет қызметін үйлестіру кезінде күзет іс-шараларын өткізуге дайындық кезінде өткізіледі.

44. Жоспардан тыс нұсқаманың мазмұны оны жүргізу қажеттілігін тудырған себептер мен жағдайларға байланысты әрбір нақты жағдайда айқындалады.

45. Объектіде жұмыс істейтін қызметкерлер тобы үшін немесе жеке (жұмысқа, оқуға жаңадан түскен адамдар үшін) нұсқаулық өткізіледі.

46. Алдын алу және оқу іс-шараларын өткізу үшін барлық немесе белгілі бір қызметкерлер тобын, тәрбиеленушілерді, білім алушыларды сыйыстыратын, арнайы көрнекі ақпаратты (стендтер, плакаттар) орналастыруға, тақырыптық слайдтарды көрсету үшін проектор орнатуға, аудиотехниканы немесе бейнетехниканы пайдалануға арналған орын бөлінетін үй-жай пайдаланылады.

47. Іс-шара аяқталғаннан кейін оның нәтижелері осы Нұсқаулыққа 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша терроризмге қарсы қорғау жөніндегі оқу іс-шараларын есепке алу журналына (бұдан әрі - журнал) енгізіледі.

48. Журнал нөмірленеді, тігіледі және мөрмен бекітіледі. Журналды толтыру қатаң бірізділікті сақтай отырып жүргізіледі.

49. Журналды жүргізуді объектінің терроризмге қарсы қорғалуы жөніндегі іс-шараларды өткізуге жауапты адам жүзеге асырады.

50. Нұсқамаға немесе сабакқа 20-дан астам адам қатысқан кезде көрсетілген іс-шараны құжаттау хаттама түрінде жүзеге асырылады.

4-тaraу. Террористік көріністерге дең қою, сондай-ақ жасалған терроризм актісінің нәтижесінде туындаған техногендік сипаттағы қатерлерді жою мәселелері бойынша өзара іс-қимылды үйымдастыруға қойылатын талаптар

51. Терроризмге қарсы комиссиямен өзара іс-қимыл терроризм актілерінің алдын алу және ескерту, объектіге терроризм актісінің қаупі төнген немесе жасалған жағдайда қызметкерлерді, білім алушыларды, тәрбиеленушілерді, объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғаларды оқыту және даярлау мақсатында үйымдастырылады.

52. Терроризмге қарсы комиссиямен өзара іс-қимыл объект үшін террористік сипаттағы неғұрлым ықтимал қатерлерді нақтылау арқылы профилактикалық және оқу-жаттығу іс-шараларын жоспарлау кезеңінде белгіленеді.

53. Объектідегі террористік сипаттағы неғұрлым ықтимал қауіп-қатерлерге, объект ерекшеліктеріне (объект типі, іске асырылатын оқыту бағдарламалары, қызметкерлер мен күзет қызметі субъектілерінің қызметкерлерінің саны, объектінің орналасуы) сүйене отырып, объектіде осы Нұсқаулыққа 2-қосымшада келтірілген террористік сипаттағы ықтимал қауіп-қатерлерге объект адамдарының әртүрлі топтарының әрекет ету алгоритмдері нақтыланады.

54. Бұл алгоритмдер уәкілетті мемлекеттік органдардың қатысуымен өткізілетін практикалық сабактар, сондай-ақ терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел

штабтардың жоспарларына сәйкес өткізілетін терроризмге қарсы әртүрлі деңгейдегі оқу-жаттығуларды, жаттығуларды, эксперименттерді дайындау және өткізу барысында пысықталады.

55. Объектіге терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел штаб әртүрлі деңгейдегі терроризмге қарсы оқу-жаттығуларын, жаттығуларды, эксперименттерді өткізуге тартылған жағдайда, объектіге құзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасқан объектінің басшысы, сондай-ақ құзет қызметі субъектісінің басшысы көмек көрсетеді, қызметкерлердің, оқушылардың, құзет қызметкерлерінің қажетті топтарын көрсетілген іс-шараларды өткізуге тартуды және қатысуын қамтамасыз етеді.

56. Терроризмге қарсы әртүрлі деңгейдегі оқу-жаттығуларды, жаттығуларды, эксперименттерді өткізу қорытындылары бойынша тиісті жоспарларға, кестелер мен алгоритмдерге тиісті өзгерістер мен толықтырулар енгізіледі.

57. Террористік көріністерге ден қою мәселелері бойынша өзара іс-қымыл міндеттерінің бірі Қазақстан Республикасының аумақтық ішкі істер және Ұлттық қауіпсіздік органдарын терроризм актілерін дайындау фактілері мен белгілері туралы уақытылы хабардар ету және оларға жол бермеуге бағытталған шараларды іске асыру болып табылады.

58. Терроризм актісін (актілерін) жасау немесе жасау қатерлеріне ден қоюға әзірлікті қамтамасыз ету шенберінде объектіге құзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасқан объектілердің басшылары, құзет қызметі субъектілерінің басшылары:

1) терроризм актісінің (актілерінің) жасалу қатері немесе жасалуы туралы Қазақстан Республикасының аумақтық ішкі істер және Ұлттық қауіпсіздік органдарын деру хабардар ету бойынша;

2) терроризм актісінің (актілерінің) жасалу қатері немесе жасалуы туралы уәкілетті мемлекеттік органдардан ақпарат алған кезде;

3) қызметкерлердің, оқушылардың, құзет қызметкерлерінің қаруды, қолдан жасалған жарылғыш құрылғыларды дайындауға арналған бөлшектерді ұрлаудың, заңсыз сатып алушың белгілі болған фактілері туралы, сондай-ақ олардың сақталатын орындары туралы аумақтық ішкі істер органдарын уақытылы хабардар ету бойынша алғашқы әрекет ету алгоритмін әзірлейді.

5-тaraу. Террористік түрғыдан осал объектінің терроризмге қарсы қорғалуы паспортын әзірлеуге және оның айналымына қойылатын талаптар

59. Объектінің терроризмге қарсы қорғалу паспорты (бұдан әрі-паспорт) терроризмге қарсы іс-қымылды жүзеге асыратын мүдделі органдар объектідегі терроризм актілерінің салдарларының алдын алу, жолын кесу, барынша азайту және (немесе) жою жөніндегі іс-шараларды жоспарлаған кезде оларды пайдалануға арналған.

60. Эвакуациялау орны, жинау орындары, хабардар ету жүйесі, білім беру үйимдарындағы Төтенше жағдайлар туралы ата-аналарды хабардар ету тәртібі және

білім алушылар мен тәрбиеленушілердің отбасылармен қайта қосылу тәртібі туралы ақпарат білім беру үйымының Қамқоршылық (ата-аналар) кеңесімен келісілгеннен кейін паспортқа енгізіледі.

61. Паспорт қол жетімділігі шектеулі ақпаратты қамтитын құжат болып табылады.

Білім беру объектілерінде паспорт таратылуы шектелген қызметтік ақпаратты қамтитын құжат болып табылады және егер оған құпиялыштық белгісі берілмесе, оның "Қызмет бабында пайдалану үшін" деген белгісі болады. Паспортқа құпиялыштық белгісін беру туралы шешім Қазақстан Республикасының Мемлекеттік құпияларды қорғау саласындағы заңнамасына сәйкес қабылданады немесе объектілердің басшылары паспортқа оны әзірлеуге қатысы жоқ адамдарға қол жеткізуі шектеу, объектінің терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету, объектілердің терроризмге қарсы қорғалуының жай-күйін бақылау, терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел штабтың қызметінде шаралар қабылдайды.

Ескерту. 61-тармақ жаңа редакцияда - КР Оқу-ағарту министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін құнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

62. Паспортты әзірлеуге, оны сақтауға және төлкүжат деректерін уақытылы жаңартуға жауапты тұлға (тұлғалар) объектінің басшысы болып тағайындалады.

63. Паспорт Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2023 жылғы 14 маусымдағы № 481 және Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті төрағасының 2023 жылғы 26 маусымдағы № 51/ке (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 32950 болып тіркелген) бірлескен бұйрығымен бекітілген Террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуының үлгілік паспортына сәйкес әзірленеді (бұдан әрі - үлгілік паспорт) электрондық нұсқаны бір мезгілде әзірлей отырып, екі данада әзірленеді.

Ескерту. 63-тармақ жаңа редакцияда - КР Оқу-ағарту министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін құнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

64. Объект бірнеше құқықтық иеленушісі бар ғимаратта, құрылышта (ғимараттар мен құрылыштар кешенінде) орналасқан жағдайда, паспорт жасау олардың арасындағы жазбаша келісім бойынша объектілердің барлық құқық иеленушілерімен немесе олардың бірімен бірлесіп жүзеге асырылады.

65. Паспорттың жобасы объектінің басшысы объектіні террористік тұрғыдан осал объектілердің, облыстың, респубикалық маңызы бар қаланың, астананың тізбесіне енгізу туралы тиісті хабарламаны алған кезден бастап 45 (қырық бес) жұмыс күні ішінде жасалады.

66. Әзірленген паспорт жобасы объектінің орналасқан жері бойынша аумақтық ішкі істер органының басшыларымен жасалғаннан кейін құнтізбелік 10 (он күн) ішінде келісіледі.

Паспорт жобасын келісу мерзімі үлгі паспортта көрсетілген лауазымды адамға паспорт келіп түскен күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күнінен аспауы тиіс.

Келісуші тұлғадан паспорттың жобасына ескертулер болған кезде, пысықтау мерзімі қайтарылған күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күнінен, ал кері қайтарылған кезде 7 (жеті) жұмыс күнінен аспайды.

67. Келіслегеннен кейін 10 (он) жұмыс күні ішінде паспортты объектінің басшысы бекітеді (оның ішінде оны жаңарту кезінде).

Бірлесіп жасаған кезде паспортты объектілердің барлық құқық иеленушілері бекітуі тиіс.

Бір құқықтық иеленуші жасаған кезде паспортты ол объектінің басқа құқықтық иеленушілерімен келісім бойынша бекітеді.

68. Объектінің паспорттарын есепке алу номенклатуралық істер форматында жүзеге асырылады.

69. Паспорттың бірінші данасы (түпнұсқасы) әзірленіп, бекітілгеннен кейін оның сақталуына және паспорттың деректерін уақытылы жаңартуға жауапты тұлғада сақталуы тиіс.

70. Терроризм актілерінің салдарын жоюға және азайтуға тартылған органдарға паспортты уақытылы беруді қамтамасыз ету мақсатында паспортқа құжаттарды екі данада уақытша беру актісі жасалады.

71. Құжаттарды уақытша беру актісінің бір данасы паспортпен бірге терроризмге қарсы операцияға басшылықты жүзеге асыратын жедел штабқа беріледі. Тізімдеменің екінші данасы паспортты сақтауға жауапты адамда қалады.

72. Паспорттың екінші данасы және паспорттың электрондық нұсқасы (PDF форматында электрондық ақпарат жеткізгіште) ол бекітілген немесе түзетілген күннен бастап күнтізбелік 10 (он) күннен кешіктірілмейтін мерзімде сақтау үшін Қазақстан Республикасы Ішкі істер органдарының аумақтық бөлімшелеріне жіберіледі.

73. Паспорт келесі өзгерістер енгізілген жағдайда түзетуге жатады:

- 1) меншік құқығы;
- 2) объект басшысы;
- 3) объектінің атауы;
- 4) объектінің негізгі мақсаты;

5) курделі жөндеу немесе ғимараттарды (құрылыштар мен ғимараттарды) және инженерлік жүйелерді реконструкциялау аяқталғаннан кейін, егер конструкцияға өзгерістер енгізілсе, объектінің, іргелес аумақта құрылыш салудың жалпы алаңы мен периметріне;

6) объектінің ықтимал қауіпті участеклерінің тізбесі;

7) объектінің терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету үшін тартылатын техникалық қуралдар.

74. Түзетуге негіздер туындағаннан кейін өзгерістер күнтізбелік 20 (жиырма) жұмыс күн ішінде енгізіледі.

Паспортты әзірлеу, оған түзетулер енгізу мерзімдерін ұлғайту объект басшысы терроризмге қарсы комиссияға тиісті өтінішпен жүргінеді.

Паспортта сақталуына жауапты қызметкер объект басшысының немесе паспортқа қол қоюға уәкілетті адамның қолымен расталған өзгерістердің себептері мен күндерін көрсете отырып, енгізілген өзгерістер мен толықтырулар туралы белгі қояды. Паспорттың өзгерістер болған элементтері ғана ауыстырылуға жатады.

Бір мезгілде объект басшысының қолы қойылған тиісті өзгерістер туралы ақпарат паспорттың электрондық нұсқасын бір мезгілде ауыстыра отырып, паспорттың екінші данасына қоса тіркеу үшін Қазақстан Республикасының Ішкі істер органдарына жіберіледі.

75. Паспорт мына жағдайда:

1) бес жылда кемінде бір рет;

2) паспорт мәтіні тармақтарының жартысынан астамына түзетулер енгізілген жағдайда толық ауыстыруға жатады.

76. Паспорт тиісті акт жасала отырып, комиссиялық тәртіппен жойылуға жатады.

Акт объектінің құқықтық иеленушісі болып табылатын үйымда қалады.

Актінің көшірмесі паспорттың екінші данасы сақталатын жерге жіберіледі.

6-тaraу. Білім беру саласындағы қызметті жүзеге асыратын террористік түрғыдан осал объектілерді инженерлік-техникалық жабдықпен жарақтандыруға қойылатын талаптар

Ескерту. 6-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-агарту министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

77. Терроризм актін жасаудың ықтимал салдарын ескере отырып, білім беру объектілері мынадай топтарға бөлінеді:

1) бірінші топқа персонал мен білім алушылардың (тәрбиеленушілердің) нақты саны 700 адамға дейінгі білім беру объектілері жатады;

2) екінші топқа аудан орталықтарында, аудандық маңызы бар қалаларда, облыстық маңызы бар қалаларда, респубикалық маңызы бар қалаларда, астанада орналасқан, сондай-ақ, орналасқан жеріне қарамастан, персонал мен білім алушылардың (тәрбиеленушілердің) нақты саны 700-ден астам білім беру объектісі жатады.

Ескерту. 77-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Оқу-агарту министрінің 07.02.2024 № 26 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

78. Бірінші топтың объектілері мынадай құралдармен:

1) "Азаматтық қорғаудың құлақтандыру жүйесін үйымдастыру, бейбіт және соғыс уақытында төтенше жағдайлар кезінде халықты, мемлекеттік органдарды

құлақтандыру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2014 жылғы 26 желтоқсандағы № 945 бүйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10151 болып тіркелген) бейбіт және соғыс уақытында төтенше жағдайлар кезінде азаматтық қорғауды құлақтандыру және халықты, мемлекеттік органдарды құлақтандыру жүйесін ұйымдастыру қағидаларына сәйкес келетін хабардар ету жүйесімен;

2) Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті төрағасының 2020 жылғы 27 қазандағы № 69-ке бүйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21693 болып тіркелген) бекітілген Ұлттық бейнемониторинг жүйесінің жұмыс істеу қағидаларында көзделген бейнебақылау жүйелерінің ең төменгі техникалық шарттарына сәйкес келетін полицияның жедел басқару орталықтарына не аумақтық ішкі істер органдарының кезекші бөлімдеріне бейнежазбаны бере отырып, бейнебақылау жүйесімен;

3) аумақтық ішкі істер органдарының кезекші бөлімдеріне не күзет қызметі субъектілерін орталықтандырылған бақылау пультіне шығара отырып, дабыл берудің мобиЛЬДІ және/немесе стационарлық құралымен (дабыл түймесі) жараптандырылады.

Күзет қызметі субъектілерін орталықтандырылған бақылау пультіне дабыл сигналы түскен кезде ішкі істер органдарын деру хабардар етеді.

ЕскеRTУ. 78-ТАРМАҚ ЖАҢА РЕДАКЦИЯДА – ҚР ОҚУ-АГАРТУ МИНИСТРІНІҢ 07.02.2024 № 26 (АЛҒАШҚЫ РЕСМИ ЖАРИЯЛАНГАН КҮНІНЕН КЕЙІН КҮНТІЗБЕЛІК ОН КҮН ӨТКЕН СОҢ ҚОЛДАНЫСҚА ЕҢГІЗІЛЕДІ) БҮЙРЫҒЫМЕН.

79. Осы Нұсқаулықтың 78-тармағында көзделген техникалық жараптандыруға қосымша екінші топтағы объектілер кіруді бақылау және басқару жүйелерімен (турникеттер) жараптандырылады, мектепке дейінгі білім беру ұйымдары үшін домофон жүйесі қолданылады.

Әрт туындаған жағдайда кіруді бақылау және басқару жүйелері Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2021 жылғы 17 тамыздағы № 405 бүйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 24045 болып тіркелді) бекітілген "Әрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар" техникалық регламентінің талаптарына, сондай-ақ сәулет, қала құрылышы және құрылыш саласындағы мемлекеттік нормативтер талаптарына сәйкес адамдарды кедегісіз және уақтылы эвакуациялауды қамтамасыз етуге тиіс.

ЕскеRTУ. 79-ТАРМАҚ ЖАҢА РЕДАКЦИЯДА – ҚР ОҚУ-АГАРТУ МИНИСТРІНІҢ 07.02.2024 № 26 (АЛҒАШҚЫ РЕСМИ ЖАРИЯЛАНГАН КҮНІНЕН КЕЙІН КҮНТІЗБЕЛІК ОН КҮН ӨТКЕН СОҢ ҚОЛДАНЫСҚА ЕҢГІЗІЛЕДІ) БҮЙРЫҒЫМЕН.

80. Білім беру объектілері ішкі істер органдары тарапынан тексеру жүргізілгеннен кейін "Ұлттық білім беру деректер қоры" ақпараттық жүйесіне осы Нұсқаулықтың белгіленген талаптарына сәйкестігі туралы ақпарат енгізеді.

Білім беру ұйымының басшысы осы білім беру ұйымында оқитын баланың заңды өкілдерінің сұрау салуы негізінде бейнежазбаны мобиЛЬДІ құрылғыға жібере отырып, бейнебақылау жүйесіне қол жеткізуге мүмкіндік береді. Бейнежазбаны мобиЛЬДІ құрылғыға жібере отырып, бейнебақылау жүйесіне қол жеткізуі ді ұсыну бойынша шығыстарды баланың заңды өкілдері төлейді.

Ескерту. 80-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Оқу-ағарту министрінің 07.02.2024 № 26 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

81. Алып тасталды - ҚР Оқу-ағарту министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

82. Объектілер мемлекеттік қорғауға жататын объектілерге жатқызылған жағдайда, олар осы тараудың 77-тармағында көрсетілген топтарға бөлінуіне қарамастан, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 7 қазандағы "Мемлекеттік күзетілуі тиіс объектілердің кейбір мәселелері" № 1151 қаулысымен бекітілген мемлекеттік қорғауға жататын объектілерді инженерлік-техникалық нығайтуға қойылатын талаптарға сәйкес жабдықталады.

83. Бейнебақылау жүйесі объектідегі жағдайға бақылау жүргізу, сондай-ақ санкцияланбаған кіру фактісін көзben шолып растау мақсатында, жағдайды бағалау және құқық бұзушылардың іс-әрекеттерін тіркеу үшін белгіленеді.

84. Жеке ғимаратта (ғимараттар кешенінде) орналасқан объектіде бейнебақылау жүйесі мыналармен жабдықталады:

- 1) объектіге іргелес аумақтың периметрі;
- 2) бақылау-өткізу пункттері (бар болса);
- 3) бас және қосалқы кіру есіктері. Білім беру объектілерінде білім алушыларды сабакқа жіберуге арналған барлық кіру есіктері жабдықталады;
- 4) объектіде адамдар көп болуы мүмкін орындар. Білім беру объектілерінде мұндай орындар дәліздер, спорт және акт залдары, асханалар, фойе, киім ілетін орындар, сондай-ақ білім беру объектілерінің учаскелерінде жайластырылған ойындарға, спорт пен демалуға арналған аландар болып табылады;
- 5) ықтимал қауіпті учаскелері бар аумақ пен үй-жайлар, оларға аппаратын үй-жайлар (орындар), дәліздер;
- 6) тексеріп қарау үй-жайлары (бөлмелері), көлікті тексеріп қарау учаскелері (бар болса);
- 7) объект басшысының (меншік иесінің) қалауы бойынша басқа да үй-жайлар мен аумақтар жатады.

85. Ғимараттың бір бөлігінде орналасқан объектіде бейнебақылау жүйесі мыналарды:

- 1) объектінің адамдардың жаппай жиналуы мүмкін орындарын;

2) негізгі және қосалқы кіреберістерді (бар болса) қамтуы қажет.

86. Бейнеқылау жүйесі:

1) қауіпсіздікті қамтамасыз ететін қызметкерінің бекетінде орнатылған көрнекі ақпаратты телекамералардан техникалық құралға немесе алынған ақпаратты жинаудың, өндөудің, көрсетудің және тіркеудің техникалық құралдарының жиынтығына беруді;

2) автоматтандырылған режимдегі жұмысты;

3) қазіргі уақыт режимінде объектідегі жағдайды бағалау мүмкіндігін;

4) 30 тәуліктен кем емес мерзімде ақпаратты сақтауды қамтамасыз етеді.

87. Тәуліктің қараңғы уақытында, егер үй-жайлардың және объектілердің іргелес аумақтарының жарықтандырылуы телекамералардың сезімталдығынан төмен болса, көрінетін немесе инфрақызыл жарық диапазонының (ол болған жағдайда) жарықтандырылуы қосылады.

88. Бейнебақылау жүйелеріне қойылатын техникалық талаптар Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті төрағасының 2020 жылғы 27 қазандағы № 69-ке бүйрүгімен бекітілген (Нормативтік-құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21693 болып тіркелген) Бейнемониторингтің ұлттық жүйесінің жұмыс істеге қағидаларында көзделген бейнебақылау жүйелерінің ең төмен техникалық шарттарына сәйкес келеді.

Үйым басшысы бақылау камераларындағы бейнежазбалардың кемінде 30 күн сақталуын қамтамасыз етеді.

Ескерту. 88-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Оқу-ағарту министрінің 07.02.2024 № 26 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйрүгімен.

89. Объектілер қызметкерлерді, тәрбиленушілерді, білім алушыларды және объектіге келушілерді штаттан тыс жағдайдың туындауы (терроризм актісінің жасалу қаупі немесе жасалуы және туындаған салдарлар туралы) туралы жедел хабардар ету және олардың іс-қимылдарын үйлестіру мақсатында хабардар ету жүйелерімен және құралдарымен жарактандырылады.

90. Қызметкерлерді, оқушыларды және объектіге келушілерді хабардар ету алдын ала әзірленген жоспарға сәйкес басқа да техникалық және жылжымалы байланыс құралдарының (сигнализация) көмегімен ішкі байланыс желілері бойынша жүзеге асырылады, олар мыналарды қамтамасыз етеді:

1) ғимараттарға, үй-жайларға, адамдар тұрақты немесе уақытша болатын объект аумағының участкеріне дыбыстық (қажет болған жағдайда және жарық сигналдарын) беру;

2) сөйлеу ақпаратын автоматты режимде де (бұрын жазылған мәтінді оқу), сондай-ақ қауіп сипаты, объектілерде үй-жайларда эвакуациялауды немесе бұғаттауды жүзеге асыру қажеттілігі мен тәртібі, объектінің персоналы, білім алушылары мен келушілерінің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған басқа да іс-қимылдар туралы

микрофон көмегімен де трансляциялау. Үй-жайларды эвакуациялау және бұғаттау туралы хабарлау жүйелері сигналдармен ерекшеленеді.

91. Хабарлағыштардың саны және олардың қуаты адамдар тұрақты немесе уақытша болатын барлық жерлерде қажетті естілуін қамтамасыз ету, эвакуация жүргізілген жағдайда оны жүргізу үшін қажетті есептік уақыт ішінде әрекет етеді.

92. Дабыл беру құралы (мобиЛЬДІ немесе стационарлық) (дабыл түймесі) объектіде терроризм актісінің жасалу қаупі туралы уәкілетті органдарды уақтылы хабардар ету мақсатында орнатылады.

93. Дабыл беру құралы міндетті түрде объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғаның постымен және жаппай өткізуге арналған объектіге кірумен жабдықталады.

94. Дабыл беру құралы аумақтық ішкі істер органдарының кезекші бөлімдеріне не күзет қызметі субъектілерінің орталықтандырылған бақылау пультіне жасырын сигнал беру мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

95. Объектілерді қоршау адамдардың объектіге және объектіден еркін өтуіне және көлік құралдарының өтуіне кедергі келтіру мақсатында орнатылады.

Коршаумен аумағы бар тиісті объектілердің периметрі жабдықталады.

Коршау:

1) еркін өтуді болдырмайтын және объектінің режимдік шарттарын қанағаттандыратын биіктік пен топырақта тереңдігі;

2) дизайн қарапайымдылығы, жоғары беріктігі мен беріктігі болу қажет;

3) еңсеруді жеңілдететін тораптар мен конструкциялар болмауы керек.

Периметр қоршауы мынадай сипаттамаларға сәйкес болады:

1) барлық маусымдар мен тиісті климаттық аймақтардың сыртқы Климаттық факторларына төзімділігі;

2) индустримальық кедергілерден және көлік құралдары тудыратын кедергілерден, құстар мен жануарлардың әсерінен қорғалуын қамтамасыз етуге міндетті.

96. Құзетудегі объектілер құзет бөлімшелерінің құштері мен құралдарын басқару үшін ақпарат алmasу мақсатында байланыс жүйелерімен және құралдарымен жарақталады.

Байланыс жүйесі құзет пунктіндегі кезекші мен қызмет көрсету аумағындағы құзет нарядтары арасындағы, қызмет көрсету аумағы шегіндегі құзет нарядтары арасындағы екі жақты радиобайланысты қамтамасыз етуге тиіс.

97. Объектілер құзет және дабыл сигнализациясы, кіруді бақылау және басқару, жарықтандыру, бейнебақылау жүйесінің үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету үшін резервтік электрмен жабдықтау жүйелерімен және құралдарымен жарақталады.

98. Объектілердің топқа жатқызылуына қарамастан, олардың кіру топтары, сондай-ақ білім алушылар мен тәрбиеленушілердің көлік құралдарының қозғалыс

жолдарына тікелей жақын жерде жаппай болуы мүмкін ашық орындары орналасқан жағдайда объектілер көлік құралдарының жылдамдығын төмендету құралдарымен жабдықталады.

99. Білім беру объектілері соқтығысу қаупін болдырмау мақсатында көлік қуралдарының жылдамдығын төмендету құралдарымен жабдықталады.

100. Көлік құралдарының жылдамдығын төмендету гүл құмыраларын, сәулет және ландшафт элементтерін, боллардтарды және басқа құралдарды пайдалану арқылы қамтамасыз етіледі.

101. Осы тараудың 77-тармағында айқындалған топтарға қарамастан, объектілер әлеуетті қауіпті участекер болған кезде сигнал беру жүйелерімен және құралдарымен жабдықталады.

102. Меншік иесінің, иеленушінің шешімі бойынша объектіде объектінің терроризмге қарсы қорғалу деңгейін арттыруға ықпал ететін қосымша инженерлік-техникалық жабдық орнатылады.

103. Объектінің инженерлік-техникалық жабдығы әрдайым жұмыс жағдайында ұсталады.

104. Объектінің террористік тұрғыдан осал объектілердің тізбесіне енгізгеннен кейін 6 ай ішінде оны Қағидаларға сәйкес инженерлік-техникалық жабдықпен жабдықтау мүмкін болмаған жағдайда, объекті басшылығы объектіні жарақтандыруға арналған республикалық және (немесе) жергілікті бюджеттердің, бюджеттен тыс көздердің қаражатын жоспарлау үшін шаралар қабылдайды, ал терроризмге қарсы комиссияға объектінің инженерлік-техникалық жарақтандыру жөніндегі іс-шаралар жоспарының жобасы келісуге ұсынылады.

Қазақстан Республикасының
білім беру саласындағы
қызметті жузеге асыратын
террористік тұрғыдан осал
объектілерінің терроризмге
қарсы қорғалуын ұйымдастыру
жөніндегі нұсқаулыққа
1-қосымша

Сабак тақырыптарының нұсқалары

Ескерту. 1-қосымшаның оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. 1-қосымшага өзгеріс енгізілді- ҚР Оқу-ағарту министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Мектепке дейінгі ұйымдар:

1. Қауіпсіз балабақша.

2. Әлем біздің айналамызда.

3. Табиғат әлемі.

4. Техника және біз.

5. Мен және қоршаған орта.

6. Мен және ересектер әлемі.

Бастауыш мектеп:

1. Іктинал қауіптерден өзінді қалай қорғау керек.

2. Күдікті зат анықталған кездегі әрекеттер.

3. Терроризм қаупі бар жағдайдағы балалардың іс-қимылдары (террорлық акті жасаған).

4. Терроризмнен туралы не білуі керек.

5. Қауіпсіз іс-әркет ережелерін білудің маңыздылығы.

6. Қауіпсіз мектеп.

Негізгі орта мектеп:

1. Бейтаныс адамдардың стандартты емес іс-әркетін қалай ажыратуға болады.

2. "Терроризм: оның пайда болуы мен салдары".

3. Терроризм-қоғамға қауіп.

4. Мектептердердегі қауіпсіздік іс-шаралары.

5. Терроризм қаупі бар жағдайдағы балалардың іс-қимылдары (террорлық акті жасаған).

6. Терроризмнен қорғау.

Орта мектеп:

1. Қауіпсіз тәртіп ережелері;

2. Қазіргі терроризм және онымен күрес;

3. Мектептегі терроризмге қарсы қауіпсіздік;

4. Объектілерде террористік актілердің алдын алу және сақтық шаралары туралы;

5. Терроризмнен қорғау;

6. Террористік шабуыл кезінде білім алушылардың іс-әрекеттері.

Білім беру ұйымдарының басшылары мен персоналды үшін:

1. Білім беру ұйымдарының басшылары мен персоналдарының объектінің миналанғаны туралы хабарлама алған кездегі іс-қимылы.

2. Жасалған теракт кезіндегі білім беру ұйымдарының басшылары мен персоналдарының іс-қимылы.

3. Терроризмге қарсы іс-қимыл бойынша профилактикалық, оқу, жаттығу іс-шараларын ұйымдастыру және өткізу.

4. Білім беру ұйымының терроризмге қарсы қауіпсіздігін ұйымдастыру.

5. Білім беру ұйымдарындағы қауіпсіздік шаралары

Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту министрлігіне ведомствоның бағынысты ұйымдар үшін:

1. Жарылғыш заттарды тану және жарылыс қаупі кезіндегі тәртіп ережелері.
2. Білім беру үйымының жанында қоғамдық тәртіпсіздіктер туындаған және кепілге адамдарды алу қаупі туындаған кезде қауіпсіздікті қамтамасыз ету.
3. Терроризме қарсы іс-қимыл бойынша профилактикалық, оку, жаттығу іс-шараларын үйымдастыру және өткізу.
4. Террористік акт жасау қаупі төнген кезде қауіпсіздікті қамтамасыз ету.
5. Лаңкестік жасалған кездегі білім беру үйымдары басшыларының іс-қимылы.

Нұсқамалар өткізу шенберінде:

1. Қызметкерлерді, оқушыларды, тәрбиеленушілер мен объектіге келушілерді эвакуациялау және эвакуациялау кезіндегі қауіпсіздік шаралары;
2. Объект аумағының шегінде терроризм актісін жасау жағдайындағы дербес мінез-құлышқы тәртібімен және іс-қимылдармен объектінің әрбір қызметкерін егжей-тегжейлі таныстыру.

Практикалық сабактарды өткізу шенберінде:

1. Иесіз заттар мен күдікті заттарды табу мақсатында үй-жайларды қарап тексеруді үйымдастыру бойынша қызметкерлердің, объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың практикалық іс-қимылдарын пысықтау:

- 1) иесіз заттарды, күдікті заттарды тапқан және миналау туралы хабарлама алған кездегі іс-әрекеттер;
- 2) үйымның аумақтық ішкі істер органдарымен өзара іс-қимылын үйымдастыру, иесіз заттарды, күдікті заттарды тапқан және объектіні миналау туралы хабарлама алған кезде күзету;
- 3) объекті персоналы мен келушілерді хабардар етуді үйымдастыру;
- 4) объекті персоналы мен келушілерді эвакуациялауды үйымдастыру.

Көрсетілген іс-шараларға сәйкес келесі жаттығулар өткізіледі:

- 1) объектіге мина қойылғандығы туралы хабарлама алған кездегі персоналдың іс-қимылы;
- 2) иесіз заттар мен күдікті заттар табылған кездегі іс-әрекеттер;
- 3) адамдарды эвакуациялау кезіндегі іс-қимылдар.

Қазақстан Республикасының
білім беру саласындағы
қызметті жузеге асыратын
террористік түрғыдан осал
объектілерінің терроризме
карсы қорғалуын үйымдастыру
жөніндегі нұсқаулыққа
2-косымша

Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар және терроризм актісін жасау қаупі туындаған кездегі білім беру үйымдары қызметкерлерінің, білім алушылары мен тәрбиеленушілерінің

іс-қимыл АЛГОРИТМІ

Ескерту. 2-қосымшаның оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар және терроризм актісінің жасалу қаупі туындаған кездегі білім беру ұйымдары қызметкерлерінің, білім алушылары мен тәрбиеленушілерінің іс-қимыл алгоритмі (бұдан әрі - Алгоритм) техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туындаған және терроризм актісінің жасалу қаупі туындаған жағдайларда білім беру ұйымдарының жұмыс істеу тұрақтылығын арттыру жөніндегі іс-шараларды басқару мақсатында өзірленді және олардың алдын алуға және оларды жоюға бағытталған.

Білім беру ұйымдарының тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз ету мақсатында төтенше жағдай (бұдан әрі - ТЖ) аймағында авариялық – құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге дайындық жөніндегі іс-шаралар кешенін қабылдау.

Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар аймағында авариялық-құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге дайындық жөніндегі іс-шаралар кешенін қабылдау білім беру ұйымдарының тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз етуге бағытталған.

2. Терроризм актісі жасалған жағдайда білім беру ұйымдарының басшылары мен қызметкерлері жасалған терроризм актісі туралы Құқық қорғау және арнайы органдарға дереу хабарлауға және білім беру ұйымының персоналын эвакуациялауды қамтамасыз етуге міндетті.

Осы жұмысты ұйымдастыру кезінде бөгде адамдардың объектілерге және осал учаскелерге (аймақтарға, жабдықтарға) еркін кіру мүмкіндігін болдырмауға ерекше назар аудару қажет, бұл, сөзсіз, Террористік құралдарды жеткізу мүмкіндігін, сондай-ақ бақылау, автоматика, байланыс аппаратурасының іsten шығуын және т. б. болдырмайды.

Террористік іс-әрекетті ықтимал дайындау мен жүзеге асырудың негізгі белгілері:
мінез-құлқында ықтимал террористік шабуыл объектісінің жақын ортасындағы жағдайды зерделеу, оның қызметіндегі белгілі бір аспектілерге жоғары немесе жеткіліксіз уәжделген қызығушылық байқалатын адамдардың пайда болуы;

таңдалған объектілерде құдікті тұлғалардың бірнеше рет пайда болуы және олардың фото және бейнетүсірілім жүргізуі;

объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалармен және персоналмен негізсіз байланысқа тұсу, олардан жұмыс режимін, қол жеткізу тәртібін, қауіпсіздікті қамтамасыз ету және шығару;

техникалық қызмет көрсетуге қатысы жоқ адамдардың жертөлелер мен шатырларға енуі;

- бөгде келушілерде (күдік тудыратын адамдарда) объектінің ғимаратына кіре берісте күзетпен тексеру ұсынушының жеке басы туралы ақпарат бермейтін құжаттардың болуы;

жалған ақпарат объектісінің әкімшілігі мен қызметкерлеріне хабарлау;

осал участекерді және оларға қол жеткізу тәртібін, өткізу режимі және объектінің қорғау жүйесінің тәртібін зерделеу.

Террористік шабуылдың үлгілік сценарийлерін алдын ала талдау негізінде оларды төтенше жағдайларды дамытудың әрбір фазасында қолайлы, оң жағына өзгерту мақсатында нақты бастапқы, аралық және қорытынды жағдайларға тиімді әсер етуге мүмкіндік беретін іс-шаралар кешенін әзірлеу және нақты уақыт режимінде іске асыру маңызыды.

Түрлі жағдайларды алдын ала пысықтау терроризм актісін жасау қаупі туындаған кезде білім беру ұйымдарының қызметкерлері мен білім алушыларының іс-қымыл алгоритмін, оның ішінде әдеттегі экстремалды жағдайлардағы іс-қымылдарды реттейтін мекенжай нұсқаулықтары мен жадынамаларды қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Білім беру ұйымдарының терроризмге қарсы қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шараларды іске асыруды Занда және Қазақстан Республикасының өзгеде нормативтік құқық актілерінде белгіленген құзырет шегінде олардың басшылары ұйымдастырады.

3. Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі іс-шаралар олардың туындау ықтималдығы мен олардан келтірілуі мүмкін залалды ескере отырып жүргізіледі.

Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды орындау білім беру ұйымдарының басшыларына олардың қолданыстағы заңнамада және белгіленген құзыреті шегінде жүктеледі.

2-тaraу. Білім беру ұйымы қызметкерлерінін, білім алушылар мен тәрбиеленушілерінің ғимаратта және оның аумағында терроризм актісінің жасалу қаупі туындаған кездегі іс-қымыл тәртібі

4. Тәртіп қызметкерлердің, педагогтердің, білім алушылар мен тәрбиеленушілердің іс-қымылдарын жүйелейді және үндестіреді, оның ішінде білім беру ұйымында және оның аумағында терроризм актісінің жасалу қаупі туындаған кезде ата-аналарды хабардар етуді көздейді.

Осы Алгоритммен ұйғарылатын іс-әрекеттерді білім беру үйымының басшысы әрбір қызметкерге, педагогке, білім алушыға және ата-анаға (занды өкілге) жеткізеді.

5. Білім беру үйымында терроризм актісін жасау қаупі туындаған кезде жедел іс-қимыл жасауға негіз болуы мүмкін:

қызметкерлердің, педагогтердің, білім алушылардың немесе тәрбиеленушілердің кез келгенінің күдікті пәнді анықтауы;

білім беру үйымына қауіп-қатердің телефон арқылы немесе жазбаша түрде түсіі;

білім беру үйымының қызметкерлеріне, педагогтеріне, білім алушыларына және тәрбиеленушілеріне қарулы шабуыл жасау болып табылады;

террористердің қызметкерлерді, педагогтарды және білім алушыларды кепілге алуы және/немесе үйымның ғимаратында немесе оның аумағында болуы.

террористің білім беру үйымына шабуылы.

6. Жоғарыда көрсетілген барлық жағдайларда білім беру үйымының басшылығы болған жағдай туралы:

102 ішкі істер органдарының арнасына, "112" бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметіне;

білім бөлімінің басшысына дереу хабарлайды.

1-параграф. Күдікті затты табу

7. Күдікті зат деп күдікті дыбыстар (шертулер, сағаттың тықылы.) және ерекше істер (бадам, хлор, аммиак) шығаратын иесіз сөмкелер, пакет, жәшік, қорап, шығынқы сымдары, жіппері, электр таспасы бар ойыншықтар.

Мұндай зат жарылғыш немесе улы химикатты заттармен (УХЗ) немесе биологиялық агенттермен (қауіпті инфекциялардың қоздырғыштары, мысалы, күйдіргі, шешек, туляремия) толтырылуы мүмкін.

8. Қауіпті немесе күдікті затты тапқан адамдар дереу ішкі істер органдарының "102" арнасына немесе "112" (егер ол тәрбиеленуші немесе білім алушы болса, онда тәрбиешіге немесе сынып жетекшісіне) бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметіне хабарлайды және шұғыл ден қою күштері келгенге дейін заттан қауіпсіз қашықтықта болады және болған жағдайға қатысты айғақтар беруге дайын болуға тиіс.

9. Басшының іс-әрекеті:

қоғамдық тәртіпті қамтамасыз ету үшін білім беру үйымының тұрақты қызметкерлері қатарынан қоршауды шығару;

шұғыл ден қою қызметтерінің (ішкі істер органдарының бөлімшелері, жедел медициналық көмек қызметтері, өрт сөндіру есептоптары, жедел-құтқару қызметтері) қауіпті немесе күдікті зат табылған жерге кедергісіз кіру мүмкіндігін қамтамасыз етуге міндетті;

эвакуациялау жоспарына сәйкес білім алушылар мен білім беру үйымының қызметкерлерді эвакуациялау үшін шаралар қабылдасын.

10. Персоналдың іс-қымылы (қызметкерлер, педагогтер):

білім беру үйімінің әкімшілігіне (телефон арқылы) және ғимаратқа ешкімді жібермеуге (олар келгенге дейін) хабарлау;

білім алушыларды және тәрбиеленушілерді осы пәннен қауіпсіз қашықтыққа ауыстыру (100 метрден жақын емес), жақындаамау, ұстамау, ашу және олжаны ауыстырмау;

күдікті затты тапқан адамдарға шұғыл ден қою құштері келгенге дейін қауіпсіз қашықтықта болуға және болған жағдайға қатысты айғақтар беруге дайын болуға тиіс;

иесіз қалған заттың ықтимал иесін анықтау үшін айналадағылардан сұрау;

радиобайланыс құралдарын, оның ішінде ұялы байланыс құралдарын осы заттың жанында пайдаланудан бас тарту;

мүмкіндігінше анықтау уақыты мен орнын белгілеу;

қауіпті аймақта іргелес аумақтан білім алушыларды және тәрбиеленушілерді үйімдасқан түрде эвакуациялауды қамтамасыз етуге көмектесу;

қажет болса, қорғауды қамтамасыз ететін заттарға (ғимараттың бұрышына, бағанға, қалың ағашқа, автокөлікке) жасырынып, бақылау жасаңыз;

объектіден шығу, мүмкін болмаған жағдайда-күрделі құрылыштың артына және қажетті қашықтықта жасырыну.

11. Білім алушылардың іс-әрекеттері:

үрейленбеніз, қандай жағдайда да білім беру үйімінің педагогтері мен қызметкерлерін тыңдаңыз;

табылған затты ұстамаңыз, ашпаңыз және орнынан жылжытпаңыз;

қажет болған жағдайда қорғауды қамтамасыз ететін заттардың артына тығылыңыз (ғимараттың бұрышы, баған, қалың ағаш, автокөлік);

объектіден шығу, мүмкін болмаған жағдайда-күрделі құрылыштың артына және қажетті қашықтықта жасырыну.

12. Білім беру үйімінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-әрекеттері

:

күдікті затты ұстауға, жақындауға, жылжытуға болмайды;

иесіз қалған заттың ықтимал иесін анықтау үшін айналадағылардан сұрау;

радиобайланыс құралдарын, оның ішінде ұялы байланыс құралдарын осы заттың жанында пайдаланудан бас тартуға;

мүмкіндігінше анықтау уақыты мен орнын белгілеу;

ішкі істер органдарының "102" арнасына немесе "112" бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметіне және білім беру үйімдарына күдікті заттың табылғаны туралы деруе хабарлау;

күдікті заттың сыртқы түрін және оның анықталу мән-жайын сипаттауға дайын болу;

дүрбелең туғызбау үшін не болғанын білу керек адамдардан басқа ешкімге жарылыш қаупі туралы хабарламаңыз;

күдікті зат пен қауіпті аймақта бөгде адамдардың кіруін шектеуді қамтамасыз ету;

қауіпті аймақта іргелес аумақтан адамдарды ұйымдастырып түрде эвакуациялауды қамтамасыз ету;

қажет болса, қорғауды қамтамасыз ететін заттарға (ғимараттың бұрышы, баған, қалың ағаш, автомобиль және т.б.) жасырынып, бақылау жасаңыз.

Жарылғыш құрылғы немесе жарылғыш құрылғыға ұксас зат табылған кезде эвакуация мен қоршаудың ұсынылатын аймақтары:

гранатасы – 50 метр;

салмағы 200 г тротил шашкасы - 45 метр;

жару құрылғысы – кемінде 200 метр;

сыра банкі 0,33 л - 60 метр;

дипломат (кейс) – 230 метр;

жол чемоданы - 350 метр;

женіл автомашина - кемінде 600 метр;

шағын автобус - 920 метр;

жүк машинасы (фургон) – 1240 метр.

2-параграф. Білім беру үйімінде телефон арқылы қауіптің түсүі

13. Қазіргі уақытта телефон жарылғыш құрылғылар туралы, адамдарды кепілге алу, бопсалау және бопсалау туралы ақпаратты қамтитын хабарламалардың негізгі арнасы болып табылады. Мұндай сигналды назардан тыс қалдырмаңыз.

Әңгімені сөзбе-сөз есте сақтауға тырысыңыз және оны қағазға бекітіңіз.

Сөйлесу фактісі мен оның мазмұны туралы таратпаңыз, ақпаратқа ие адамдардың санын барынша шектеніз.

14. Телефон арқылы қауіп-қатер алушының іс-әрекеті (басшы, қызметкер, педагог, білім алушы):

Әңгіме барысында қонырау шалушының жынысын, жасын және сөйлеу ерекшеліктерін белгілеңіз:

дауыс (қатты немесе ақырын, төмен немесе жоғары),

сөйлеу қарқыны (жылдам немесе баяу),

айтылу (айқын, бүрмаланған, кекіру, сыйырлап, екпінмен немесе диалектімен),

сөйлеу мәнері (қисынды сөздер, орынсыз сөйлеу).

Міндетті түрде дыбыстық фонды белгілеңіз (автомашиналардың немесе теміржол көлігінің шуы, теле - немесе радиоаппаратураның дыбысы, дауыстар, басқалар).

Қоныраудың сипатын белгілеңіз-қалалық немесе қалааралық.

Әңгіменің нақты басталу уақытын және оның ұзақтығын белгілеуді ұмытпаңыз.

Қалай болғанда да, әңгіме барысында келесі сұрақтарға жауап алуға тырысыңыз:

бұл адам қайда, кімге, қандай телефон арқылы қонырау шалады?
ол қандай нақты талаптар қояды?

ол жеке талап қояды, делдал ретінде әрекет ете ме, өлде қандай да бір адамдар тобын білдіре ме?

ол қандай шарттарда немесе олар ойдан бас тартуға келіседі?
онымен қалай және қашан байланысуға болады?
сіз бұл қонырау туралы кімге хабарлай аласыз немесе хабарлауыңыз керек?

Сіз және сіздің басшылығыңыз шешім қабылдау немесе қандай да бір іс - әрекет жасау үшін қонырау шалушыдан мүмкін болатын ең ұзақ уақытқа жетуге тырысыңыз.

Мүмкіндігінше, сөйлесу барысында ол туралы Ішкі істер органдарының 102-арнасына немесе "112" бірыңғай кезекші - диспетчерлік қызметіне және ұйым басшылығына, егер жоқ болса-әңгіме аяқталғаннан кейін дереу хабарлау керек.

3-параграф. Білім беру ұйымына қауіптің жазбаша нысанда тұсуі

15. Қауіп-қатер алушының жазбаша нысандағы іс-әрекеті (басшы, қызметкер, педагог, білім алушы):

Алғаннан кейін мұндай құжатты, хабарласуышмен барынша сақ болыңыз. Мүмкіндігінше оны таза, тығыз жабылған пластик пакетке салыңыз да, бөлек қатты қалтаға салыңыз.

Оған саусақ іздерін қалдырмауға тырысыңыз.

Егер құжат конвертте келіп түссе – оны тек сол немесе он жағынан ашып, шеттерін қайшымен мұқият кесіңіз.

Барлығын сақтаңыз: мәтіні бар құжаттың өзі, кез келген тіркеме, конверт және қаптама-ештеңені тастамаңыз.

Құжаттың мазмұнымен таныс тұлғалар тобын кеңейтпеніз.

102 ішкі істер органдарының арнасына немесе "112" бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметіне дереу хабарлау қажет.

4-параграф. Білім беру ұйымының қызметкерлеріне, педагогтеріне, білім алушылары мен тәрбиеленушілеріне қарулы шабуыл жасау

16. Қызметкерлерге, педагогтерге, білім алушылары мен тәрбиеленушілерге қарулы шабуыл жасалған кезде өзін-өзі оқшаулау үшін шаралар қабылдау, қауіпті аймақтан дереу шығу, сондай-ақ ішкі істер органдарының "102" арнасына немесе "112" бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметіне хабарлау қажет.

Жасырынып, террористердің кетуін күтіңіз және мүмкін болған жағдайда ғимараттан шығыңыз.

17. Басшының іс-қимылы:

қарулы шабуылдың фактісі мен мән-жайлары туралы Құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарды дереу хабардар ету;

объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша жұмысты үйымдастыру (эвакуациялау, ішкі кедергілерді оқшаулау, объектідегі тосын жағдай туралы хабарлау);

терроризмге қарсы қарес жөніндегі жедел штабтың келген күштерімен өзара іс-қимыл жасау.

18. Персоналдың іс-қимылы (қызметкерлер, педагогтер):

жағдайды бағалаңыз, білім алушылармен бірге ғимараттан қалай кететінің туралы нақты жоспар жасаңыз;

егер оқушылармен бірге қауіпсіз эвакуациялануға мүмкіндік болса, ғимараттан шығыңыз;

заттар мен сөмкелерді қалдырыңыз;

қолыңызды жасырмаңыз, олар көрініп тұруы керек.

Егер ғимараттан шыға алмаған жағдайда:

кабинеттен, топтан жылдам шығып, дәліздегі барлық білім алушылар, тәрбиеленушілер мен қызметкерлерді өз кабинетіңге бағдар беру;

сізге таныс емес немесе кіруге рұқсаты жоқ ересектерді кабинетке немесе топқа жібермеу;

есікті мықтап жабыңыз, мүмкіндігінше кілтпен;

терезелерді жабыңыз, барлық перделерді түсіріңіз немесе жабыңыз;

шабуылдаушы оларды есікке қарап көре алмайтындей етіп білім алушыларды қабырғаға тұрғызыңыз;

білім алушылар мен тәрбиеленушілерге "Қауіпсіз бұрыш" табыңыз;

жарықты сөндіріп және компьютерлердің мониторларын өшіріңіз, ұялы телефондарды дыбыссыз сигналға қойыңыз;

білім алушылар мен тәрбиеленушілер үшін тыныштықты қамтамасыз ету;

қатысу парағын толтырыңыз (дәліздерден кірген білім алушылар мен тәрбиеленушілердің тізімденіз (жоғарыда көрсетілгендей) және осы сыныпта болуы керек, бірақ жоқ болған білім алушылардың тізімін жасаңыз.

Ескерту: шамдарды өшірмес бұрын, барлық қызметкерлер сабакқа қатысу журналын тауып, қолында ұстайды. Бұл барлық білім алушылар мен тәрбиеленушілерді эвакуациялауға көмектеседі.

спорт залындағы білім алушыларды шешінетін бөлмеге ауыстырып, барлық есіктерді құлыштап, қауіпсіз орын табу керек;

асханалардағы білім алушыларды жақын сыныптарға көшіру қажет;

егер қызметкерлер мен білім алушылар білім беру үйымының ғимаратынан тыс жерде болса, олар ең жақын қауіпсіз жерге жетеді, тоқтайды, жатып қалады және қозғалмайды;

егер қызметкерлер, білім алушылар және тәрбиеленушілер дәретханада болса, олар кабинаны жауып, жарықты сөндіреді;

дәліздегі барлық адамдар дереу жақын сыныпқа көшіп, жарықты сөндіреді;

медбикелер/асхана қызметкерлері/көмекші қызметкерлер өздері тұрған бөлмеде қалып, есіктерді жауып, жарықты сөндіреді;

білім алушылар мен кітапхана қызметкерлері кітапханада қалады. Кітапханашылар есіктерді құлыштап, жарықты сөндіріп, балалар мен өздері үшін қауіпсіз орын табады.

Ескерту: Басшының өкіміне дейін қауіпсіз жерлерде болыңыз.

19. Білім алушылардың іс-қимылы:

дүрбелең болмау, барлық жағдайда мектеп қызметкерлері мен мұғалімдерін тыңдау;

объектіні білдірмей тастап кету, мүмкін болмаған жағдайда-қауіпсіз жерде жасырыну;

есікті құлыштау, құқық қорғау қызметкерлерінің келгенін күту;

құқық қорғау және/немесе арнайы мемлекеттік органдарды, күзетті, персоналды, объект басшылығын қарулы шабуылдың фактісі мен мән-жайлары туралы мүмкіндігінше кез келген тәсілмен хабардар етуге міндетті.

Ескерту: басшының немесе педагогтардың өкіміне дейін қауіпсіз жерлерде болыңыз

20. Білім беру үйымының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-қимылы:
карулы шабуылдаушыны анықтау;

мүмкіндігінше объектіде адамдардың жаппай болу орындарына оның жылжуын бұғаттау;

карулы шабуыл фактісі туралы объект басшылығына, құқық қорғау және/немесе арнайы мемлекеттік органдарға кез келген тәсілмен хабарлау;

объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету шараларын қабылдау (евакуациялау, ішкі кедергілерді оқшаулау).

5-параграф. Білім беру үйымдарына адамдарды кепілге алу

21. Басшының іс-қимылы:

білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтердің және басқада қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін жоғары деңгейде қажетті жағдай үйымдастыру;

құқық қорғау және/немесе арнайы мемлекеттік органдарға қызметкерлерді, педагогтарды және білім алушыларды кепілге алу туралы дереу хабардар ету;

басқыншылардың талаптарын білуге тырысу;

терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел штабтың келген күштерімен өзара іс-қимыл жасау.

22. Персоналдың іс-қимылы (қызметкерлер, педагогтер):

жақын маңдағы білім алушылар мен тәрбиеленушілерді қорғауды ұйымдастыру: мүмкіндігінше олардың кепілге алынуының алдын алу, ғимараттан абайлап шығару немесе үй-жайға тығылу, есікті бұғаттау, құқық қорғау органдарының қызметкерлері келгенге дейін ұстап тұру немесе ғимараттан шығу қауіпсіздігі мүмкіндігі;

құқық қорғау және/немесе арнайы мемлекеттік органдарға кепілдікке алушын мән-жайлары мен қаскунемдер (саны, қару-жарағы, жарактандырылуы, жасы, лақап аты, ұлты және т.б.) туралы мүмкіндігінше кез келген қолжетімді тәсілмен және өз қауіпсіздігін кепілдік берілген қамтамасыз ету шартымен ғана хабардар етуге міндетті.

23. Білім алушылардың іс-қимылы:

дүрбелен болмаңыз, шыдамдылық пен ұстамдылықты сактаңыз, сіздің мақсатыңыз-тірі қалу;

есінізде болсын, сіздің басып алғаныңыз туралы хабарлама алғаннан кейін арнайы қызметтер әрекет ете бастады және сіздің босатулыңыз үшін қажет нәрсенің бәрін жасайды;

шабуылдаушыларға қару қолдануға және адам өліміне әкелуі мүмкін іс-әрекеттерге жол бермеу;

айырылуды, қорлауды және қорлауды тасымалдаңыз, қылмыскерлердің көзіне қарамаңыз, өзінізді қорламаңыз.

кез-келген әрекетті орындау үшін (отырыңыз, тұрыңыз, ішіңіз, дәретханаға барыңыз) рұқсат сұраңыз.

егер сіз жарақат алсаңыз, қозғалмауға тырысыңыз, осылайша сіз қан жоғалтуды азайтасыз;

арнайы қызметтер сіздің босатулыңыз бойынша операцияларды жүргізу кезінде келесі талаптарды мұлтіксіз сақтаңыз:

еденде жатып, басыңызды қолыңызben жабыңыз және қозғалмаңыз;

ешқандай жағдайда арнайы қызмет қызметкерлеріне қарсы немесе олардан қашпаңыз, өйткені олар сізді қылмыскер ретінде қабылдауы мүмкін;

мүмкін болса, есіктер мен терезелердің саңылауларынан алыс болыңыз.

24. Білім беру ұйымының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-қимылы:

жеке бастамасы бойынша келіссөздер жүргізбеуге;

сақ болыңыз, қылмыскерлердің белгілерін, олардың бет-әлпетінің ерекшеліктерін, киімдерін, аттарын, лақап аттарын, мүмкін тыртықтар мен татуировкаларды, сөйлеу ерекшеліктері мен мінез-құлқын, әңгіме тақырыбын есте сақтауға тырысыңыз.

25. Кепілге алу кезіндегі іс-қимыл тәртібі:

Қылмыскерлерді физикалық құш немесе қару қолдануға итермелейтін әркеттерден аулақ болыңыз, қашуға тырыспаңыз.

Өзінізге назар аудартпаңыз.

Егер қашудың сәттілігіне толық сенім болмаса, жүгіруге тырыспаңыз.

Террористер туралы мүмкіндігінше көбірек ақпаратты есте сақтаңыз (саны, қару-жарағы, сыртқы келбеті, дене бітімі, екпіні, әңгіме тақырыбы, темпераменті, мінез-құлық мәнері).

Орналасқан жерінде анықтауға тырысының.

Мүмкін болса, кез-келген қол жетімді байланыс әдісін қолдана отырып, өмірге қауіп төндірмей, сақтық танытып, не болғанын құқық қорғау органдарына немесе арнайы органдарға, қауіпсіздік бөлімшесіне немесе объектінің құзет қызметіне хабарлауға тырысының.

Қандай жағдай болмасын, тағамды елеменіз. Бұл қүш пен денсаулықты сақтауға көмектеседі.

Жарақат алған кезде өзінізге алғашқы медициналық көмек көрсетуге тырысының.

Ең бастысы - бандиттер өздерін бақылауды тоқтатса да, дүrbелең болмау.

Терезелерден, есіктерден және террористердің өздерінен алыс тұрыңыз. Бұл үй-жайға шабуыл жасау, қылмыскерлерді жену үшін мергендерді ату жағдайында сіздің қауіпсіздігінде қамтамасыз ету үшін қажет.

Арнайы бөлімшеле қызметкерлері кепілге алынған адамдарды босату жөніндегі операцияларды жүргізген кезде мынадай талаптарды сақтау қажет:

edenge төмен қаратып жату, мүмкіндігінше қабырғаға басып, басын қолмен жабу және қозғалмау;

ешқандай жағдайда арнайы бөлімшеле қызметкерлеріне қарсы немесе олардан қашуға болмайды, өйткені олар жүгірушіні қылмыскер ретінде қабылдай алады;

егер мүмкіндік болса, есіктер мен терезелердің ойықтарынан алыс болу қажет.

6-параграф. Білім беру үйымының ішінде және оның аумағында атыс кезінде

26. Басшының іс-қимылы:

білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтердің және басқада қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін жоғары деңгейде қажетті жағдай үйымдастыру;

құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарды атыс туралы деру етінде атыс беру;

қызметкерлердің, педагогтар мен білім алушылардың өмірін қорғауға арналған іс-әрекеттерді үйымдастыру.

27. Персоналдың (қызметкерлер, педагогтар) және білім алушылардың іс-қимылы:

егер сіз көшеде атыс естіген болсаңыз, терезе жанында тұрманың, тіпті ол пердемен жабылған болса да;

терезе алды тақтайының деңгейінен жоғары көтерілменіз;

балаларға оқ атылатын сыныпқа кіруге рұқсат берменіз.

Егер атыс кезінде көшеде болсаңыз, жерге жатып, баспаңа баруға тырысыңыз (ғимараттың бұрышы, гүлзар, аялдама), егер жақын жерде ондай болмаса, басыңызды қолыңызбен жауып, қозғалмай тік жатыңыз.

Бәрі басылған кезде сіз көтеріліп, маршрутты өзгерте отырып, межелі жерге жете аласыз.

7-параграф. Білім беру үйімі ғимаратының жарылуы кезінде

28. Басшының іс-қимылы:

білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтердің және басқада қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін жоғары деңгейде қажетті жағдай үйімдастыру;

ғимараттың жарылуы туралы құқық қорғау және/немесе арнайы мемлекеттік органдарды дереу хабардар ету;

қызметкерлердің, педагогтер мен білім алушылардың өмірін қорғауға арналған іс-әрекеттерді үйімдастыру.

29. Персоналдың (қызметкерлер, педагогтер) және білім алушылардың іс-қимылы:

шыны шкафттардың, витриналар мен терезелердің жанында болмауға тырысып, еденге жатыңыз;

сіз негізгі қабыргалардың астына тығыла аласыз, өйткені көбінесе бөлімдер, төбелер, люстралар өлімге әкеледі;

баспалдақ алаңына шықпауға, косылған электр құралдарына қол тигізуге;

қараңғыда қалғанда сіріңкені бірден жақпаңыз - газдың ағуы мүмкін;

ғимараттан артқа қабыргаға басу арқылы шығу керек, әсіресе баспалдақпен тұсу керек болса. Сіз бүгіліп, басыңызды қолыңызбен жабуыңыз керек-сынықтар мен әйнектер үстіне себілуі мүмкін.

Көшеде қалсаңыз, ғимараттан қашыңыз, бұл ретте карниздер және қабыргалар қадағалаңыз, олар құлап кетуі мүмкін. Сіз тез және мұқият жүруіңіз керек, өйткені үй құлаған кезде қалың шаң бұлт көтеріледі, ол дүрбелең тудыруы мүмкін.

8-параграф. Білім беру үйіміна террорист шабуыл жасаған кезде

30. Басшының іс-қимылы:

білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтердің және басқада қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін жоғары деңгейде қажетті жағдай үйімдастыру;

объектіде күдікті адамның немесе адамдар тобының анықталғаны туралы ақпаратты құқық қорғау және/немесе арнайы мемлекеттік органдарға дереу беру (оның ішінде адал ниетпен әрекет ету);

құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне қаскунемді анықтау және ұстай уақытын қысқартуы мүмкін күдікті тұлға туралы барынша толық ақпарат беру;

адамдарды қауіпсіз эвакуациялауды және жеке қауіпсіздікті қамтамасыз ету

31. Персоналдың іс-қимылы (қызметкерлер, педагогтер):

жақын маңдағы білім алушыларды қорғауды ұйымдастыру: ғимараттан абайлас шығару немесе үй-жайға тығылу, есікті бұғаттау, құқық тәртібі қызметкерлерінің келуін күту;

қорғанызы: ғимараттан тыныш кету немесе бөлмеде жасыру, есікті құлыптау, құқық қорғау органдарының қызметкерлерінің келуін күту;

құқық қорғау және/немесе арнайы мемлекеттік органдарды, күзетті, персоналды, объект басшылығын қарулы шабуылдың фактісі мен мән-жайлары туралы мүмкіндігінше кез келген тәсілмен хабардар ету.

32. Білім алушылар мен ата-аналардың (занды өкілдердің) іс-қимылы:

қорғанызы: ғимараттан тыныш кету немесе бөлмеде жасырыну, есікті құлыптау, құқық қорғау органдарының қызметкерлерінің келуін күту;

құқық қорғау және/немесе арнайы мемлекеттік органдарды, күзетті, персоналды, объект басшылығын қарулы шабуылдың фактісі мен мән-жайлары туралы мүмкіндігінше кез келген тәсілмен хабардар ету.

33. Білім беру үйыминың қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-қимылы:

дәстүрлі емес діни ағымның жақтаушысын/ларын сыртқы белгілері бойынша анықтауга болады (белгілерді төменде қараңыз);

мүмкіндігінше онын/олардың объектідегі адамдардың жаппай жиналу орындарына жылжуын бұғаттау;

күдікті тұлғаны немесе тұлғалар тобын анықтау туралы объект басшылығына, құқық қорғау және/немесе арнайы мемлекеттік органдарға кез келген тәсілмен хабарлау;

объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету шараларын қабылдау (эвакуациялау, ішкі кедергілерді оқшаулау және т. б.);

қажет болған жағдайда объект бойынша (жеке өзі немесе бейнебақылау жүйесі арқылы) күдікті адамның немесе адамдар тобының қозғалысын бақылауды ұйымдастыру;

өз қауіпсіздігіндегі қамтамасыз етіңіз.

34. Террористің сыртқы белгілері:

ая-райына сәйкес келмейтін, қолдан жасалған жарылғыш құрылғының (ҚЖЖК) элементтерін жасыруға арналған кең киім;

киім астынан шығып тұрған ҚЖЖК элементтері, сымдар, тумблерлер, ажыратқыштар;

қолында қару немесе жарылғыш құрылғыны жасыруға болатын үлкен сөмкелер немесе баулулардың болуы;

тасымалданатын заттарға абайлап жүгіну, оларды денеге басу және оларды мезгіл-мезгіл еріксіз сезіну;

түрлі бұзылулар (шеврондардың болмауы, пішіннің төменгі және жоғарғы бөліктері түсінің, бас киімнің сәйкес келмеуі) болуы мүмкін бүркеніш нысанды киімді пайдалану

3-тaraу. Білім беру ұйымдарында және оның аумағында терроризм актілерінің алдын алу жөніндегі практикалық іс-шаралар

35. Терроризм актілерінің алдын алу жөніндегі басшының іс-қимылы:

терроризмге қарсы іс-қимыл саласындағы басшылық құжаттардың талаптарын білу және білім алушылардың, қызметкерлердің назарына жеткізу;

ықтимал террористік қауіпке дең қою мәселелері бойынша ішкі істер органдарының бөлімшелерімен өзара іс-қимылды ұйымдастыру;

қызметкерлердің, педагогтердің, білім алушылардың және қажет болған жағдайда олардың ата-аналарының (занды өкілдерінің) қатысуымен іс-қимыл алгоритмдерін пысықтау бойынша практикалық жаттығуларды тұрақты өткізу;

білім беру ұйымының терроризмге қарсы қорғау шараларын іске асыруға жауапты лауазымды тұлғаны анықтау.

36. Жауапты лауазымды тұлғаның іс-қимылы:

білім беру ұйымдарының қызметкерлерімен, педагогтарымен және білім алушыларымен жыл сайын терроризмге қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша сабактар жоспарлау және өткізу;

терроризм актісі қатері туындаған жағдайда мекеме аумағында және үй-жайларында іс-қимыл жасау бойынша қызметкерлермен, педагогтармен және білім алушылармен жарты жылдықта екі реттен кем емес жаттығуларды жоспарлау және өткізу;

басшыға терроризмге қарсы іс-қимыл шараларын жетілдіру және қызметкерлердің, педагогтар мен білім алушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері бойынша ұсыныстар беру;

күн сайын білім беру ұйымы объектісінің жағдайын бақылауды жүзеге асыру.

37. Директордың әкімшілік-шаруашылық жұмысы жөніндегі орынбасарының (ӘШЖ) іс-әрекеті:

білім беру ұйымы аумағында қараңғы уақытта жарықтандырылуын қадағалау;

білім беру ұйымында аумағынан қоқысты уақытында шығаруды қамтамасыз ету;

бөгде қылышты бөтен адамға назар аудару керек.

38. Директордың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарының іс-әрекеті:

тәрбие жұмысында жылдық және айлық жоспарларына білім алушылардың, педагогтердің және білім беру ұйымынан барлық қызметкерлері Құқық қорғау органдарының қызметкерлерінің қатысуымен "Террористің сыртқы белгілері", "Қолдан

жасалған жарылғыш құрылғы қандай көрінеді", "Мектепте оқ атылса не істеу керек", "Түрлі жарақаттар кезіндегі алғашқы медициналық көмек шаралары", "Білім алушыларды ату ниетін білдіретін тұлғаның психологиялық портреті", "Экстремистік ұйымдардың қауіптілігі", "Террористер мен экстремистер жасөспірімдер мен жастарды өздерінің қылмыстық мақсаттары үшін қалай пайдалана алады" және т.б. тақырыптарында іс-шаралар өткізуі қосу;

39. Сынып жетекшілері мен педагогтердің іс-қимылдары:

бөгде қылышты бөтен адамға назар аудару керек;

зорлық-зомбылық акцияларына бейім оқушыларды анықтау;

мектепшілік тәртіп ережелерін бұзуга бейім жекелеген білім алушыларды анықтау, оларды экстремистік ұйымдар мен реакциялық діни секталарға тарту фактілерінің алдын алу;

террористік көріністерге ден қою алгоритмдерін пысықтау бойынша практикалық жаттығуларға белсенді қатысу;

эвакуация бағыттарын жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізу, жеке стресске төзімділікті және дағдарыс жағдайында басқару қабілетін арттыру.

40. Вахтерлердің әрекеттері:

бөгде қылышты бөтен адамға назар аудару керек;

шұғыл қызметтердің телефон нөмірлерін білу;

күн сайын педагогтерге оқу үй-жайларының кілттерін беруді және сабак аяқталғаннан кейін оқу үй-жайларында тәртіп орнатылғаннан кейін кілттерді тапсыруды бақылауға;

білім беру мекемелерінің құдікті келушілерін пысықтау бойынша участекілік инспекторлармен және кәмелетке толмағандардың істері жөніндегі инспекторлармен өзара іс-қимылды ұйымдастыру.

41. Кезекші әкімшінің іс-әрекеті:

бөгде қылышты бөтен адамға назар аудару керек;

білім беру үйымдарына сабак басталардан кем дегенде 30 минут бұрын келуге;

кезекші педагогтардың жұмысын бақылауды жүзеге асыру және білім алушыларды білім беру үйымына жіберу;

құдікті қол жүгі (ауыр сөмкелер, жәшіктер, үлкен түйіншектер) бар қызметкерлердің, педагогтар мен білім алушылардың кіруге әрекет жасауы туралы обьект басшысын хабардар ету және күзету.

42. Білім беру үйымы тұрақты құрамының іс-қимылы:

бөгде қылышты бөтен адамға назар аудару керек;

өздерінің жұмыс орындарына сабак басталардан 15 минут бұрын олардың жай-күйін бөгде және құдікті заттардың, заттардың болмауын тексеру мақсатында және оларды сабаққа (жұмысқа) дайындау үшін келу;

оларға бекітілмеген оқу үй-жайларында (сыныптарда, кабинеттерде) сабак өткізетін педагогтерге кілттерді алу және вахтерге тапсыру;

сабак аяқталғаннан кейін кезекші жауапты адам оқу бөлмесін тазалаудың қадағалау

43. Білім алушылардың іс-қимылы:

сабақтың басталуына уақтылы дайындық мақсатында мектепке алдын-ала келу.

44. Білім беру үйымының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-қимылы:

мекеме аумағына автокөлік құралдарын өткізу кезінде әкелінетін жүктөрдің тиісті құжаттары мен сипатын тексеру;

құжаттарды тексеруге және қызметтік істер бойынша мектепке баратын басқа үйымдардан адамдардың келу мақсатына, келушілер кітабына тиісті жазбалар жасауға ерекше назар аудару;

мектеп ғимаратына білім алушылардың туыстары мен таныстарын кіргізуді шектеу;

қызметкерлердің, педагогтар мен білім алушылардың жұмысқа және сабақтарға жаппай (жалпы) келуі және жұмыс пен сабак аяқталғаннан кейін кетуі кезінде ғимараттың кіру есіктерін бос ұстау. Тәуліктің қалған уақытында кіретін есіктер жабық күйде болуы және келген адамның қоңырауы бойынша күзетші ашады;

жұмыс күні аяқталғаннан кейін білім беру үйымының ішкі үй-жайларын үнемі тексеріп, әр екі сағат сайын мекеме аумағын аралап, бөгде және күдікті заттарға назар аудару;

барлық анықталған бұзушылықтар туралы білім беру үйымының басшысына және күзет кесіпорнындағы өзінің тікелей бастықтарына дереу баяндау.

Ескертпе: Әрбір қызметкер мен білім алушы мекемеде қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қатысты кемшіліктер мен бұзушылықтарды анықтаған кезде бұл туралы мектеп директорына немесе оның қауіпсіздік жөніндегі орынбасарына дереу хабарлайды

4 тарау. Техногендік сипаттағы төтеншे жағдайлар туындаған кездегі білім беру үйымы қызметкерлерінің іс-қимыл тәртібі 1-параграф. Әрттің (жарылыштың) пайда болуы

45. Білім беру үйымы басшысының іс-әрекеті:

бұл туралы Мемлекеттік өртке қарсы қызметке (бұдан әрі - МӨҚ) 101 номірі бойынша телефон арқылы немесе 112 бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке дереу хабарлау;

адамдарды құтқару және эвакуациялау, өртті алғашқы өрт сөндіру құралдарымен сөндіру және материалдық құндылықтарды сақтау бойынша қолдан келетін шараларды қабылдау;

өртке қарсы автоматты қорғау жүйелерінің жұмысқа қосылуын тексеру (өрт кезінде адамдарды хабардар ету);

қажет болған жағдайда электр энергиясын өшіру (өрттен қорғау жүйелерін қоспағанда), желдету жүйелерінің жұмысын тоқтату;

ғимарат үй-жайларында өрттің және тұтіннің пайда болуын болдырмауға ықпал ететін басқа да іс-шараларды орындау;

МӘҚ бөлімшесі келгенге дейін өрт сөндіру бойынша жалпы басшылықты жүзеге асыру (объектінің өзіндік ерекшеліктерін ескере отырып);

өрт сөндіруге қатысатын қызметкерлердің қауіпсіздік талаптарын сақтауын қамтамасыз ету;

МӘҚ бөлімшелерінің кездесуін ұйымдастыру және өрт ошағына кіру және өртке қарсы сумен жабдықтау үшін ең қысқа жолды таңдауға көмек көрсету.

Өрт сөндіру бөлімшесі келгеннен кейін білім беру ұйымының басшысы өрт сөндіру басшысын объектінің, іргелес құрылыштар мен құрылыштардың конструкциялық ерекшеліктері, сақталатын заттардың саны мен өрт қауіпті қасиеттері және өртті ойдағыдай жою, қауіпсіздік үшін қажетті басқа да мәліметтер туралы хабардар етеді.

46. Персоналдың іс-қымылы (қызметкерлер, педагогтер):

объектінің мекенжайы мен нөмірін, өрттің шыққан жерін, өзінің тегі мен лауазымын атая отырып, басшылыққа, сондай-ақ мемлекеттік өртке қарсы қызметке (бұдан әрі-МӘҚ) 101 нөмірі бойынша немесе 112 бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке дереу хабарлау;

сабакты тоқтату, электр аспаптары мен жабдықтарды тоқтан ажырату, жарықты сөндіру және терезелерді жабу;

білім алушыларға кабинетте бар қорғау құралдарын беруге;

сабырлық пен ұстамдылықты сақтай отырып, үрейленуге жол бермей, өрт кезінде эвакуацияның бекітілген жоспарына сәйкес оқушыларды бірінші қабатқа және одан әрі мектептен негізгі немесе қосалқы шығуға шығару;

мүмкіндігінше зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету;

өрт сөндірушілер мен құтқарушылардың кездесуін ұйымдастыру, оларға мектепке кіру орындарын көрсету, өрт гидранттарының люктерін орналастыру, эвакуациялау жоспары мен өрт шыққан жерді жоспарда көрсету;

журнал бойынша білім алушыларды көшіруді жүзеге асыру, оның нәтижелері туралы білім беру ұйымының басшысына баяндау және ата-аналарды хабардар ету;

тәрбиеленушілерді киіндіріп, топтан шығарады, балаларды түгендейді.

47. Білім алушылардың іс-әрекеттері:

өрт туралы дабылды естіген білім алушылар оқытушының нұсқауы бойынша эвакуациялау жоспарына сәйкес кабинет пен ғимараттан шығуы тиіс;

эвакуациялау барысында үрейленбейу және итермеу;

қатты тұтіндең кезде тыныс алу органдарын қорғау құралдарын пайдалану міндетті;

эвакуациялау жоспарында көрсетілген бір жын орнына жиналуға асықпай;

жанында отырған сыныптасты жын орнында болмаған жағдайда, дереу педагогке немесе білім беру ұйымының қызметкеріне хабарлаңыз.

48. Білім беру үйымының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-қимылы:

объектінің мекенжайы мен нөмірін, өрттің шыққан жерін, өзінің тегі мен лауазымын атайды, басшылыққа, сондай-ақ мемлекеттік өртке қарсы қызметке (бұдан әрі-МӨК) 101 нөмірі бойынша немесе 112 бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке дереу хабарлау;

объектіні хабардар ету жүйесін іске қосу және тұтану туындағаны туралы хабарлау;

объектінің әрбір бөлігінде адамдардың бар-жоғын тексеріп, адамдарды объектіден уақтылы эвакуациялауды бастау;

өртті алғашқы өрт сөндіру құралдарымен оқшаулау және сөндіру бойынша шаралар қабылдау;

мүмкіндігінше зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету;

өрт сөндірушілер мен құтқарушылардың кездесуін үйымдастыру, оларға объектіге кіру орындарын көрсету, өрт гидранттарының люктерін орналастыру, эвакуациялау жоспары және жоспарда тұтану орны;

өрт сөндірушілер келгеннен кейін Ішкі істер органдарының қызметкерлері келгенге дейін аумақты қоршау керек және оған өртті сөндіруге қатысы жоқ адамдардың кіруіне тыйым салу керек.

2-параграф. Ғимараттар мен құрылыштардың кенеттен құлауы

49. Басшының іс-әрекеті:

112 нөмірі бойынша бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке дереу хабарлау;

объектінің әрбір бөлігінде адамдардың бар-жоғын тексеріп, объектіден білім алушылар мен қызметкерлерді дереу эвакуациялауды үйымдастыру;

эвакуациялау барысында ету жолдарында дүрбелең мен жаншудың жолын кесу;

мүмкіндігінше зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету;

ғимараттан қауіпсіз қашықтықта жинау орнын анықтау;

қызметкерлерді, тәрбиеленушілер мен білім алушыларды түгендеуді үйымдастыру;

50. Персоналдың (қызметкерлер, педагогтер) және білім алушылардың іс-қимылы:

ғимараттан мүмкіндігінше тез кетуге тырысыныз;

білім алушыларға педагогтің нұсқауы бойынша әрекет ету;

ғимараттан шығарда баспалдақпен түсініз;

эвакуация кезінде дүрбелең мен қысым жасамаңыз;

мүмкіндігінше зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету;

көшеге шыққанда ғимараттың жанында тұрмаңыз, ашық кеңістікке және эвакуация орындарына өтініз;

ғимараттан шығу мүмкіндігі болмаған жағдайда, ең қауіпсіз орынға ие болыңыз: негізгі қабырғалардың ойықтары мен бұрыштары, қабырға арқалықтары астында;

мүмкін болса, үстелдің астына жасырыныңыз - ол құлаған заттар мен сынықтардан қорғайды;

терезелер мен электр құрылғыларынан алыс болыңыз.

51. Білім беру үйымының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-қимылы: объектінің мекенжайы мен нөмірін, құлау орнын атай отырып, 112 нөмірі бойынша бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке дереу хабарлау;

объектінің ескерту жүйелерін іске қосу, құлау және әрекет ету тәртібі туралы хабардар ету;

объектінің әрбір бөлігінде адамдардың бар-жоғын тексеріп, адамдарды объектіден уақтылы эвакуациялауды бастау;

қирау нәтижесінде пайда болған өртті алғашқы өрт сөндіру құралдарымен оқшаулау және сөндіру бойынша шаралар қабылдау;

мүмкіндігінше зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету;

өрт сөндірушілер мен құтқарушылардың кездесуін үйымдастыру, оларға объектіге кіру орындарын көрсету, өрт гидранттарының люктерін орналастыру, эвакуациялау жоспары және жоспарда құлау орны;

өрт сөндірушілер келгеннен кейін Ішкі істер органдарының қызметкерлері келгенге дейін аумақты қоршап, оған авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге тартылмаған адамдардың кіруіне тыйым салу қажет.

52. Егер сіз үйіндіде болсаңыз, іс-әрекеттер:

терен тыныс алыңыз, дүрбелен мен қорқынышқа бой алдырмаңыз;

бетінізді төмен қаратып, қауіпсіз жерге көшуге тырысыңыз (үйіндінің бұрыштары);

өзінізді тексеріп, мүмкіндігінше өзінізге алғашқы көмек көрсетіңіз;

айналаңыздағы кеңістікті мүмкіндігінше мұқият кеңейтіңіз;

металл заттармен ырғақты соғу арқылы сигнал беріңіз;

бұлшықетті еркін және дененізге шынтақты қысып, байқаған тар жол арқылы шығуға ұмтылыңыз;

үмітсіздікке ұшырамаңыз және көмек күтіңіз.

3-параграф. Атмосфераға құшті әсер ететін улы, радиоактивті шығарындылармен авариялардың туындауы және биологиялық қауіпті заттар (КӘУЗ)

53. Басшының іс-әрекеті:

бұл туралы 112 нөмірі бойынша бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке дереу хабарлау;

объектінің қызметкерлері мен оқушылары арасында жұқтыруды болдырмау, эвакуациялау және құтқару бойынша қолдан келген шараларды қабылдау;

қажет болған жағдайда ғимараттың терен жертөлесінде жасырынуға;

өртке қарсы автоматты қорғау жүйелерінің жұмысқа қосылуын тексеру (өрт кезінде адамдарды хабардар ету);

жұқтыру бұлтының таралуын болдырмау үшін желдету жүйелерінің жұмысын тоқтата тұру;

жүқтыру бұлтының дамуын алудын алуға, ықпал ететін басқа іс-шараларды орындау; мүмкіндігінше зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету; объектінің ғимаратына кіруді шектеу; ғимараттан қауіпсіз қашықтықта жинау орнын анықтау; қызметкерлер, педагогтер және білім алушылармен тілдесуді ұйымдастыру.

54. Персоналдың іс-қимылы (қызметкерлер, педагогтер):

сабакты тоқтату, электр приборлары мен жабдықтарын тоқтан ажырату, жарықты сөндіру және терезелерді жабу;

окушыларға кабинетте бар қорғаныс құралдарын (мақта-дәке таңғыштар) беру;

сабырлық пен ұстамдылықты сақтай отырып, үрейленуге жол бермей, білім алушыларды бірінші қабатқа шығаруға және одан әрі бекітілген эвакуациялау жоспарына сәйкес мектептен негізгі немесе қосалқы шығу орындарына шығару;

мүмкіндігінше зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету.

Ғимараттан эвакуациялау кезінде келесі ережелерді сақтау керек:

жылдам қозғалып, бірақ жүгірмей және шаң көтермеу;

қабырғаға сүйенбей және айналадағы заттарға қол тигізбеу;

жол бойында кездесетін сұйықтық тамшыларына немесе белгісіз заттардың ұнтақ тәрізді шашырандыларын баспау;

жеке қорғаныс құралдарын алуға болмайды;

тамақ ішпеу, су ішпеу;

ғимараттан қауіпсіз қашықтықта орналасқан жиналу орнына бару;

білім алушылармен тілдесу және білім беру ұйымының басшысына есеп беру.

55. Білім алушылардың іс-әрекеттері:

білім алушылар КӘУЗ шығарындылары туралы құлақтандыру сигналын естігенде, педагогтың нұсқауларын орындауы тиіс;

мақта-дәке таңғышын тағу;

эвакуация кезінде үрей тудырмай және қысым жасамау;

мүмкіндігінше зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету.

Ғимараттан эвакуациялау кезінде келесі ережелерді сақтау керек:

жылдам қозғалып, бірақ жүгірмей және шаң көтермеу;

қабырғаға сүйенбей және айналадағы заттарға қол тигізбеу;

жол бойында кездесетін сұйықтық тамшыларына немесе белгісіз заттардың ұнтақ тәрізді шашырандыларын баспау;

жеке қорғаныс құралдарын алуға болмайды;

тамақ ішпеу, су ішпеу;

ғимараттан қауіпсіз қашықтықта орналасқан жиналу орнына бару;

жанында отырған сыныптасы жиын орнында болмаған жағдайда, міндетті түрде дереу педагогқа, қызметкерге немесе білім беру ұйымының басшысына хабарлау.

56. Білім беру ұйымының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-қимылы:

объектінің мекенжайы мен нөмірін және болған оқиға туралы ақпаратты атайдырып, басшылыққа, сондай-ақ 112 нөмірі бойынша бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке дереу хабарлау;

объектінің ескерту жүйелерін іске қосу және КӘУЗ шығарындылары туралы хабардар ету;

объектінің әрбір бөлігінде адамдардың бар-жоғын тексеріп, адамдарды объектіден уақтылы эвакуациялауды бастау;

мүмкіндігінше зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету;

құтқарушылардың кездесуін ұйымдастыру, оларға объектіге кіру орындарын көрсету, өрт гидранттарының люктерін орналастыру, эвакуациялау жоспары және жоспарға шығару орны;

құтқарушылар келгеннен кейін ішкі істер органдарының қызметкерлері келгенге дейін аумақты қоршау керек және оған заарсыздандыру жөніндегі іс-шараларға қатысы жоқ адамдардың кіруіне тыйым салу қажет.

5 тарау. Білім беру ұйымдарының білім алушыларды, тәрбиеленушілерді және қызметкерлерді техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туындаған кездегі қорғау тәсілдерімен іс-әрекеттерді оқыту бойынша практикалық іс-шаралар

57. Білім беру ұйымдарының білім алушыларды, тәрбиеленушілерді және қызметкерлерді техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туындаған кездегі қорғау тәсілдерімен іс-әрекеттерді оқыту тыңдаушыларда мақсатты және арнайы ұйымдастырылған процесс: адам жағдайында туындайтын қауіп-қатерлерден қорғану үшін қажетті білім, дағыдылар мен дағдыларды қалыптастыру. Төтенше жағдайлар немесе төтенше жағдайлардың қайталама зақымдайтын факторларының әсері сондай-ақ апattар мен табиғи аппаттар.

58. Білім беру ұйымдарының қызметкерлерін, білім алушыларды, тәрбиеленушілерді техногендік сипаттағы төтенше жағдайларда қорғану әдістері мен әркеттері келесі болып табылады:

1) мінез-құлық ережелерін, төтенше жағдайлар кезінде қорғаныс және іс-қимыл әдістерін зардап шеккендерге алғашқы мединалық көмек көрсету әдістерін, жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарын қолдану ережерін үйрету;

2) төтенше жағдайлардың алдын алу және олардың салдарын жою бойынша шараларды ұйымдастыру мен жүргізуін практикалық дағдыларын жетілдіру;

3) жаттығулар мен жаттығулар барысында техногендік сипаттағы төтенше жағдайларда әрекет ету тәртібі, сондай-ақ құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізу,

59. Төтенше жағдайларда алдын алуша басшының іс-қимылы:

азаматтық қорғаныс саласындағы басшылық құжаттардың талаптарын білу және білім алушылардың, қызметкерлердің назарына жеткізу;

әртүрлі төтенше жағдайға әрекет ету мәселелері бойынша ішкі істер, азаматтық қорғау органдарының бөлімшелерімен өзара іс-қимылды ұйымдастыру;

Казақстан Республикасы ішкі істер министрінің 2020 жылғы 2-шілдедегі №494 "Халықта және азаматтық қорғау саласындағы мамандарға хабар беру, білімді насиҳаттау, оқыту қағидаларын бекіту туралы" (Казақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылы 15 сәуірде № 20990 боп тіркелген) бұйрығына сәйкес қызметкерлердің, педагогтердің, білім алушылардың және қажет болған жағдайда олардың ата-аналарының (занды өкілдерінің) қатысуымен іс-қимыл алгоритмдерін пысықтау бойынша практикалық жаттығуларды тұрақты өткізу;

білім беру ұйымында азаматтық қорғау шараларын іске асыруға жауапты лауазымды тұлғаны анықтау.

60. Жауапты лауазымды тұлғаның іс-қимылы:

білім беру ұйымдарының қызметкерлерімен, педагогтарымен және білім алушыларымен жыл сайын азаматтық қорғау мәселелері бойынша сабактар жоспарлау және өткізу;

қауіп төндіретін төтенше жағдай туындаған жағдайда мекеме аумағында және үй-жайларында іс-қимыл жасау бойынша қызметкерлермен, педагогтармен және білім алушылармен жартышылдықта екі реттен кем емес жаттығуларды жоспарлау және өткізу;

басшыға азаматтық қауіпсіздік шараларын жетілдіру және қызметкерлердің, педагогтар мен білім алушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері бойынша ұсыныстар беру;

күн сайын білім беру ұйымы объектісінің жағдайын бақылауды жүзеге асыру.

61. Директордың әкімшілік-шаруашылық жұмысы жөніндегі орынбасарының (ӘШЖ) іс-әрекеті:

білім беру ұйымы аумағындағы қарандырылудың қадағалау;

білім беру ұйымының аумағына арнайы және авариялық-құтқару құралдарының кедергісіз өтуін қамтамасыз ету;

білім беру ұйымының аумағынан қоқысты уақытында шығаруды қамтамасыз ету;

қорғаныс құралдарының дұрыс күйін қамтамасыз ету (өрт гидранттары, өрт сөндіргіштер мен электр панельдер).

62. Директордың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарының іс-әрекеті:

тәрбие жұмысының жылдық және айлық жоспарларына білім алушылардың, педагогтердің және білім беру ұйымы, құқық қорғау органдары және азаматтық қорғау мәселелері жөніндегі органдар қызметкерлерінің қатысуымен іс-шаралар өткізуді енгізу.

63. Сынып жетекшілері мен педагогтердің іс-қимылдары:

төтенше жағдайларды жою алгоритмдерін әзірлеу бойынша практикалық сабактарға белсенді қатысу;

эвакуация бағыттарын жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізу, жеке стресске төзімділікті және дағдарыс жағдайында басқару қабілетін арттыру.

64. Вахтерлердің әрекеттері:

шүғыл қызметтердің телефон нөмірлерін білу;

күн сайын педагогтерге оқу үй-жайларының кілттерін беруді және сабақ аяқталғаннан кейін және оқу үй-жайларында тәртіп орнатылғаннан кейін кілттерді тапсыруды бақылауға;

65. Кезекші әкімшінің іс-әрекеті:

білім беру үйымдарына сабақ басталардан кем дегенде 30 минут бұрын келуге;

кезекші педагогтардың жұмысын бақылауды жүзеге асыру және білім алушыларды білім беру үйымына жіберу;

66. Білім беру үйымы тұрақты құрамының іс-қимылы:

өздерінің жұмыс орындарына сабақ басталардан 15 минут бұрын олардың жай-күйін бөгде және күдікті заттардың, заттардың болмауын тексеру мақсатында және оларды сабаққа (жұмысқа) дайындау үшін келу;

оларға бекітілмеген оқу үй-жайларында (сыныптарда, кабинеттерде) сабақ өткізетін педагогтерге кілттерді алу және вахтерге тапсыру;

сабақ аяқталғаннан кейін оқу бөлмесін тазалауды бақылау.

67. Білім алушылардың іс-қимылы:

сабақтың басталуына уақтылы дайындық мақсатында мектепке алдын-ала келу.

68. Негізгі және қосалқы ғимараттарға қойылатын міндettі талаптар:

1) білім беру мекемелері ғимараттарының шатыр, жертөле, қосалқы бөлмелері мен апattyқ шығулар жабық және мөрленген, сондай-ақ олардың жолдары сол немесе басқа бөлмеге кедергісіз кіру үшін қоқыстанбаған;

2) апattyқ шығулар мен басқа да қосалқы үй-жайлар кілттерінің екінші нұсқасы белгілі бір жерде (кузет бекеті, қарауыл) орналасқан;

3) барлық өрт крандары, өрт сөндіргіштер және электр қалқандары мөрленген.

6 тaraу. Шүғыл әрекет ету қызметтерінің телефондары

69. Дайындалып жатқан немесе жасалған қылмыс туралы дереу түрғылықты жері бойынша Ұлттық қауіпсіздік комитеті немесе Ішкі істер министрлігінің аумақтық органдарына, не сенім телефоны бойынша немесе электрондық пошта мекен-жайына дереу хабарлаңыз.

Ұлттық қауіпсіздік комитетінің кезекші қызметінің телефоны: 110

Бірынғай кезекші-диспетчерлік телефоны: 112

Ортке қарсы қызмет телефоны: 101

Ішкі істер органдары кезекші қызметінің телефоны: 102

Жедел медициналық көмек телефоны: 103

білім беру саласындағы
қызметті жүзеге асыратын
террористік тұрғыдан осал
объектілерінің терроризмге
карсы қорғалуын ұйымдастыру
жөніндегі нұсқаулыққа
3-қосымша

Терроризмге қарсы дайындық бойынша оқу іс-шараларын есепке алу журналы (титулдық
бет) _____ (ұйымның атауы) Терроризмге қарсы дайындық бойынша оқу
іс-шараларын өткізуудің есепке алу журналы № ____ Журналды жүргізууді бастау күні "____"
____ 20__ ж. Журналды жүргізуудің аяқталу күні "____" ____ 20__ ж. (ішкі жағы)

Ескерту. 3-қосымшаның оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту
министрінің 31.07.2023 № 237 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін құнтізбелік
он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйрекімен.

1-бөлім. Нұсқаулық

№ р/с	Нұсқаманы өткізу күні	Нұсқау берушінің Т. А. Ә, (әкесінің аты болған жағдайда) және лауазымы	Нұсқаулық түрі	Нұсқаманы өткізген адамның Т. А. Ә, (әкесінің аты болған жағдайда) және лауазымы	Нұсқаманы алған адамның қолы	Нұсқаманы өткізген адамның қолы
1	2	3	4	5	6	7

2-бөлім. Сабак

- Сабақты өткізу күні.
- Сабақтың тақырыбы.
- Оқу сұрақтары.
- Катысқан қызметкерлер саны.

Сабак өткізген адамның қолы.